

ANDRZEJ SAPKOWSKI

HUSITSKÁ TRILÓGIA III

LUX PERPETUA SVETLO VEČNÉ

Ljndeni

Lux perpetua

Svetlo večné

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindenisk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Andrzej Sapkowski

Lux perpetua - Svetlo večné – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Ljndeni

HUSITSKÁ TRILÓGIA

ANDRZEJ
SAPKOWSKI

HUSITSKÁ TRILÓGIA III
LUX PERPETUA
SVETLO VEČNÉ

PRELOŽIL KAROL CHMEL

Ljndeni

Copyright © andrzej Sapkowski, 2006

Published by arrangement wit Patricia Pasqualini Literary Agency.

Cover illustration © Alejandro Colucci

Translation © Karol Chmel, 2007, 2020

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-1679-6

ISBN e-knihy 978-80-566-1840-0 (1. zverejnenie, 2020) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-1841-7 (1. zverejnenie, 2020) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-1839-4 (1. zverejnenie, 2020) (ePDF)

***Dies irae, dies illa,
Solvat saeculum in favilla,
Teste David cum Sibylla...***

Onen deň hnevu pred nami sa stielie, keď veky na prach okamih zmelie, Dávid a Sybila budú nás želiť. Bude strach tam, úzkosť vzíde, Sudca zem si súdiť príde. Znie hlas trúby dookola, kde kto hnil, v hrobe a či v poliach, všetkých pred trón zvuk ten volá...

Tararara, tararara, tararara dum, dum, dum...
Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla
iudicandus homo reus
*huic ergo parce Deus**

Oj, ojoj, blíži sa, páni moji a milí poslucháči, blíži sa deň hnevu, deň nešťastný, deň slz. Blíži sa Súdny deň, Deň trestu. Ako stojí v liste apoštola Jána: *Antichristus venit, unde scimus quoniam novissima horra est*. Pri-

* Preklady náročnejších sentencií, náboženských piesní, odkazy na pramene a za hrst' anekdot a informácií „čo sa stalo neskôr“ nájdú čtení čitateľa na konci knihy. Vopred však upozorňujeme, že Autor ponechal čitateľovi dostatok voľnosti v samostatnom prehrabávaní sa v rozličných lexikonochoch, encyklopédiách a prachom pokrytých dobových foliantoch. Je to predsa naozajstná rozkoš a o čosi také autor nechce čitateľov ukrátiť. (Pozn. vyd.)

HUSITSKÁ TRILÓGIA III.

chádza, prichádza Antikrist, prichádza posledná hodina. Blíži sa koniec sveta a záver všetkého jestvovania...

Inak povedané: nie je, anciáša jeho, nie je dobre.

Antikrist, páni moji a milí poslucháči, má byť z rodu Dana.

Narodí sa v Babylone. Na konci sveta príde, do polovice štvrtého roku sa mu podarí vládu udržať. V Jeruzaleme svätyňu postaví, silou kráľov ovládne a cirkev Božiu zničí. Na ohnivej peci voziť sa bude, divy a zázraky všade vykonávať. Tým, že bude rany svoje ukazovať, zvedie verných kresťanov. Prikvačí s mečom aj ohňom a mocou jeho bude kacírstvo, ramenom jeho odpadlivosť, jeho pravica skaza a ľavicou temnota. Tvár jeho ako u divého zvera, čelo vysoké, obočie zrastené... Právě oko jeho ako hviezda, čo vzbĺkne na úsvite, ľavé nehybné, zelené, ako u mačky, a namiesto jednej dve zrenice majúce. Nos jeho ako priepasť, ústa na lakeť, zuby na piadľ. Prsty jeho ako železné kopy...

Ejha, ejha! A čože vy na deda kričíte, veľkomožní? Prečo sa hned' zastrájate? Za čo, za aké previnenia? Že straším? Že sa rúham? Že ako havran krákam? Ba veru, moji milí, vôbec nekrákam! Pravdu vravím, čistú svätú pravdu, cirkevnými otcami potvrdenú. Veru aj v evanjeliách dokázanú! Že v apokryfických? A čo keď apokryfických? Celý tento svet je apokryfický.

Čo to tam nesieš, dievčička? Čo sa to tam v džbánkoch pení? Nie náhodou pivko?

Ó, znamenité... Zaručene šwidnické...

Hohó! A len sa pozrite cez okienko, veľkomožní! Žeby zrak starca kľamal? Vari sa mi to zdá, alebo sa naozaj slnko cez mračná prebíja? Panebože, áno! Koniec, koniec už bude slote a nečasu. Namojdušu, len sa pozrite, jas zalieva svet, svetlo z nebies v žiarivozlatom stĺpe steká. A hľa, svetlo to je už náramné...

Lux perpetua.

Človek by akurát také chcel. Večité. Chcel by...

Čo vravíte? Že onedlho slota skončí, dosť je už sedenia v krčme, čas súri na cestu sa vydať? Že keď je už tak, tak namiesto motania okolo čo najrýchlejšie príbeh do záveru doviest? Dopovedať, ako to ďalej bolo s Reynevanom a s jeho milovanou Juttou, so Šarlejom a Samsonom za oných čias, čias tých krutých vojen, keď zem krvou nasiakla a od zhorenísk sčerneli končiny Lužíc, Sliezska, Saska, Durínska aj Bavorska? Tak teda rýchlo, veľkomožní, zvýšme tempo. Dorozprávam, lebo aj príbeh mojím prirodzeným tokom mieri k záveru. Hoci vám musím aj to povedať, že ak ste na šťastné či veselé konce príbehov privyknutí, bude vás čakať kruté sklamanie... Že čo? Že zasa straším? Krákam? No povedzte, ako tu nekrákať? Keď sa takéto strašné veci vo svete dejú? Keď sa v celej Európe, len sa pozrite, jednodaj bojový rámus rozlieha?

Pri Paríži krv nevysychá na mečoch Francúzov a Angličanov, Burgundánov a Armagnakov. Ako u citovaného Ovídia, ustavične pokračuje vraždenie a požiare v krajine francúzskej, vojna stále trvá. Bude trvať sto rokov, a či ako?

Anglicko sa zmieta v revoltách, Gloucester sa proti Beaufortovcom stavia. Oj, veru, bude z toho, spomeniete si na moje slová, bude z toho zlo, ako medzi Yorkovcami a Lancasterovcami, medzi Bielou a Červenou ružou.

V Dánsku hrmia delá, Erik Pomoranský sa bije s Hanzou, urputný boj vedie s princami šlezvicko-holštýnskymi. Zürich v zbroji povstal proti kantonom, ohrozuje jednotu helvétskeho zväzu. Miláno vedie vojnu proti Florencii. Na uliciach Neapola besnejú dobyvatelia, žoldnieri z Aragónska a Navarry.

V moskovskom kniežatstve vyčíňajú meče a fakle, Vasilij v zúrivých sporoch s Jurijom, Dimitrijom Šikmým, Šemjakom. *Vae victis!* Porazení platia červenými slzami z krvavých očných jamiek.

Udatný Ján Hunyady sa úspešne bije s Turkami. Víťazia Arpádove deti! Ale visí už, ako onen Damoklov meč, tieň polmesiaca nad Sedmohradskom, nad údoliami Drávy, Tisy a Dunaja. Maďarom je, veru, predurčený smutný osud Bulharov a Srbov.

Benátky skučia od strachu, keď Murad II. krvou zroseným jatagánom podrezáva Epír a Albániu. Byzantská ríša sa scvrkne na rozmery Konštantínopola, Ján VIII. a jeho brat Konštantín znepokojene vyzerajú z hradieb, zvedaví, či už na nich netiahne Osman. Spájajte sa, kresťania Východu aj Západu, zoči-voči spoločnému nepriateľovi! Spojte sa a zjednoťte!

Ale možno je už neskoro...

Blíži sa veľký deň Pána, a bude to deň hnevu, deň útlaku a trápenia, deň skazy a pustošenia, deň temnoty a tmy, deň chmár a búrok.

Dies irae...

Predpovedal ich kráľ Dávid v žalmoch, prorokoval prorok Sofoniáš, veštila pohanská veštica Sibyla. Keď uvidíte, že brat brata odsudzuje na smrť, že deti povstanú proti rodičom, že žena opúšťa muža a jeden národ vypovedá vojnu druhému národu, že na celej zemi sa veľký hlad šíri, veľké morové náказы a početné nešťastia, vtedy pochopíte, že koniec je už blízko... Hm? Čo vravíte? Že to, čo som tu vymenoval, sa deje deň čo deň, všade a jednostaj dookola? A že vôbec nie iba v poslednom čase, ale celé stáročia, furtom furt? Nuž, veru, pravdu máte, rovnako vaša milosť, šľachetný pán rytier s vďakyvzdaním v erbe, ako aj ty, ctihodný brat od svätého Františka. Aj vy, ctihodní páni, aj vy zbožní mnísi, aj vy, dobrí kupci, máte pravdu, keď pokyvujete hlavami a múdre tváre strúhate. Pravdu máte. Všade len zlo a zločiny. Deň čo deň bratovraždy, všeobecná vierolomnosť, ustavične krv sa prelieva. Verím teda, že nastal vek zrady, násilia a útlaku, vek nekonečných vojen. Keď sa už toto navôkol deje, ako potom rozpoznať: nastal už koniec sveta, alebo predsa ešte nie? Podľa čoho to posúdiť? Aké znamenia to vyjavia, akéže *signa et ostenta*?

Vidím, ctihodní páni, dobrí mešťania, bohaboční mnísi, že hlavami ďalej pokyvujete. Viem. Viem, nad čím mudrujete, veď som sa nad tým aj ja neraz zadumal.

A možno sa, zvažoval som, celá vec odohrá bez náznaku? Bez alarmu? Bez výstrahy? Len tak, jednoducho: jeb! A koniec, *finis mundi*? Možno nebude omilostenia? Možno je v Sodome úplná absencia spravodlivých? A možno, keďže sme plemeno vierolomné, nebude nám dané znamenie?

Ale nemajte obavy. Bude. Sľubujú nám to evanjelisti. Rovnako tí legálni, ako aj tí apokryfickí.

Budú znamenia na slnku, mesiaci a hviezdach, a na zemi úzkosť národov bezradných voči šumu mora a jeho záplave. Sily nebeské budú narušené. Slnko sa zatmie, mesiac nebude svetlo vydávať a hviezdy začnú padať z neba. A štyri vetry sa odpútajú od svojich koreňov. *Movebuntur omnia fundamenta terrae*, zachveje sa zem aj more, a spolu s nimi hory a kopce. A z nebies vyderie sa hlas archanjela a počuť ho bude až v najhlbších priepastiach.

A po sedem dní budú veľké znamenia na nebi. A aké budú, to vám poviem. Počúvajte!

V prvý deň mračno príde od severu. A bude v ňom dážď krvi na celej zemi.

Na druhý deň zem sa pohne zo svojho miesta; brány neba sa otvoria od východu a dym veľkého ohňa zastrie celé nebo. A bude v ten deň prevelký strach a úzkosť na svete.

Na tretí deň zakvília priepasti zeme zo štyroch koncov sveta a celé priestranstvo naplní odporný sírový smrad. A bude tak až do desiatej hodiny.

Na štvrtý deň štít slnka prekryje tma a nastane veľká temnota. Šíravy budú pochmúrne bez slnka a mesiaca, i hviezdy prestanú svojím svetom slúžiť. Tak to bude až do rána.

Na šiesty deň bude ráno samá hmľa...

KAPITOLA PRVÁ,

v ktorej Reynevana, usilujúceho sa nájsť stopu svojej milovanej, postretajú rozmanité nepríjemnosti. Konkrétne: je prekliaty. Doma aj vonku, stojaci, sediaci, v činnosti aj nečinnosti. A Európa sa v tom čase mení. Privyká si na nové techniky boja.

Ráno bolo hmlisté, na február pomerne teplé. Celú noc bol odmäk, od svítania sa sneh roztápal, odtlačky podkutých kopýt a kolesami vozov vyjazdené koľaje sa hneď zapĺňali čiernou vodou. Osky a oje škrípali, kone odfrkávali, kočiši ospanlivo hromžili. Sprievod takmer tristo vozov sa pomaly posúval. Nad sprievodom sa vznášala ťažká, dusivá aróma solených sledov.

Sir John Fastolf sa v driemotách knísal v sedle.

Po pár dňoch mrazu prišiel zrazu odmäk. Mokry sneh, ktorý padal celú noc, sa rýchlo roztápal. Rozpustená snehová námraza odkvapkávala zo smrekov.

– Hrrr na nich! Bi!

– Haaaa!

Hluk prudej bitky vyplašil havrany, vtáky vzlietli z holých konárov, olovené februárové nebo znečistila čierna, pohyblivá mozaika, vzduch presýtený rozmrznutou vlhkosťou sa naplnil krákaním. Rinčaním a treskotom železa. Krikom.

Bojovalo sa krátko, ale zúrive. Kopytá rozryli snehovú brečku, zmiesili ju s blatom. Kone erdžali a tenko kvílili, ľudia revali. Jedni bojovne, druhí od bolesti. Začalo sa nečakane, skončilo sa rýchlo.

– Hooo! Sem saaaa! Seeem saaaa!

A ešte raz, tichšie, ďalej. Ozvena sa motala po lese.

– Hooo! Hooooo!

Havrany krákali a krúžili nad lesom. Dupot sa pomaly vzdával. Výkriky tichli.

Krv farbila kaluže, vsakovala do snehu.

Ranený ozbrojenec začul blížiaceho sa jazdca – upozornilo ho naňho odfrknutie koňa a brnknutie postroja. Zastonal, pokúsil sa zdvihnúť, no nevládal, námaha zosilnila výtok krvi, spomedzi plátov brnenia prudšie zabublal karmínový pramienok, stekajúci po plechu. Ranený sa pevnejšie oprel o zvalený kmeň, stisol rukovať dýky. Uvedomoval si, aká chabá je to zbraň v ruke niekoho, kto nemôže vstať, lebo má bok prepichnutý kopijou a nohu vyvrtnutú po páde z koňa.

Blížiaci sa hnedý žrebec bol mimochodník, nezvyčajné kladenie nôh udrelo hned' do očí. Jazdec na hnedákovi nemal na hrudi znak Kalicha, nebol to teda jeden z husitov, s ktorými ozbrojencov oddiel pred chvíľou dobojoval. Jazdec nemal zbroj. Ani zbraň. Vyzeral ako obyčajný pocestný. Ranený rytier však pridobre vedel, že teraz, v mesiaci februári roku Pána 1429, sa na území Strzegomských hôr pocestní nevyskytujú. Vo februári 1429 po Strzegomských horách a Jaworskej rovine necestoval nikto.

Jazdec sa naňho dlho pozeral z výšky sedla. Dlho a mlčky.

– Krvácanie, – ozval sa napokon, – treba zastaviť. Môžem to urobiť. Ale len v tom prípade, keď odhodíš tú dýku. Ak to neurobiš, odídem, a ty si porad' sám. Rozhodni sa.

– Nikto... – zastonal rytier. – Nikto za mňa nedá výkupné... Aby si potom nepovedal, že som ťa neupozoril...

– Zahodíš tú dýku, či nie?

Ozbrojenec potichu zahromžil, prudkým rozmachom odhodil zbraň. Jazdec zosadol z koňa, odviazal náklad, s koženou brašnou v ruke si kľakol vedľa raneného. Krátkym skladacím nožíkom rozrezal remence spájajúce obidva pláty náprsníka s náplečníkom. Keď odstránil plech, rozpáral a rozťahal krvou presiaknutý aketon, sklonil sa nižšie a prezeral si ranu.

– Škaredé... – zašomral. – Veru, škaredo to vyzerá. *Vulnus punctum*, bodná rana. Hlboká... Priložím ti obväz, ale bez ďalšej pomoci sa nezaobídeme. Odveziem ťa ku Strzegomu.

– Strzegom... obliehajú... husiti...

– Viem. Nehýb sa.

– Ja ťa... – vydýchol rytier. – Ja ťa asi poznám...

– A predstav si, že aj mne pripadá tvoj ksicht akýsi známy.

– Ja som Wilkosz Lindenau... Zbrojnoš rytiera Borschnitza, svieť, Pane, nad jeho dušou... Turnaj v Ziębiciach... Odvádzal som ťa do veže... Lebo ty si... Si predsa Reinmar z Bielawy... Však?

– Mhm.

– Takže predsa... – Zbrojnošove oči sa rozšírili od údivu. – Kriste... Ved' ty si...

– Prekliaty doma aj na dvore? To sedí. Teraz to zabolí.

Zbrojnoš z celej sily stisol zuby. Bol najvyšší čas.

Reynevan viedol koňa. Wilkosz Lindenau zhrbený v sedle stonal a jajkal.

Za kopcom a lesom stál hostinec, neďaleko od neho čierne ruiny, zvyšky do základov zbúraných budov, v ktorých Reynevan len s námahou rozpoznal niekdajší karmel, kláštor rádu *Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmeli*, kedysi slúžiaci ako domov demeritov, miesto pokánia a trestu pre kňazov, čo poblúdili. A ďalej bol už Strzegom. Obliehaný.

Armáda obliehajúca Strzegom bola naozaj početná, Reynevan ju od oka ošacoval na dobrých päť-šesťtisíc ľudí, takže sa potvrdzovali chýry, že sirotkovia dostali posily z Moravy. V decembri minulého roka Jan Královec

viedol na sliezsku spanilú jazdu necelých štyritisíc ozbrojencov s primeraným počtom bojových vozov a diel. Teraz tu bolo asi päťsto vozov a po-
kial' ide o delá, tak akurát dostali možnosť predstaviť sa. Dajakých desať
bombárd a mažiarov s rachotom vypálilo, dymom z palebného postave-
nia zaclonili aj predpolia. Kamenné gule hvízdavo leteli na mesto, vrá-
žali do hradieb a budov. Reynevan videl, do čoho triafajú, vedel, na čo sa
mieri. Ostreľovaniu bola vystavená Predná veža a bašta nad Šwidnickou
bránou, hlavné opory obrany od juhu a východu, ale aj bohaté domy na
námestí a farský kostol. Jan Královec z Hrádku bol skúsený veliteľ, vedel,
koho šikanovať a komu ničiť majetok. O tom, ako dlho sa mesto ubráni,
zvyčajne rozhodovala nálada patriciátu a kléru.

V podstate sa po salve dal očakávať útok, ale nič naň nepoukazovalo.
Oddiely, čo boli v službe, pokračovali spoza hradieb v ostreľovaní z ku-
ší, hákovníc a tarasníc, ale ostatní sirotkovia polihovali pri táborových
ohniskách a kuchynských kotloch... Nijakú znásobenú aktivitu nebolo vi-
diť ani okolo šiatrov štábu, nad ktorými plandavo povievali vlajky s ka-
lichom a pelikánom.

Reynevan viedol koňa rovno k štábu. Sirotkovia, popri ktorých prechá-
dzali, ich ľahostajne sprevádzali zrakom, nikto ich nezastavoval, nikto ne-
zakričal, nikto sa nespýtal, kto sú. Sirotkovia mohli Reynevana poznať,
a mnohí ho aj spoznali. Ale takisto im mohlo byť všetko jedno.

– Hlavu mi tu zotnú... – zahundral zo sedla Lindenau. – Na mečoch ma
roznesú... Heretici... Husiti... Čerti...

– Nič ti neurobia, – presviedčal Reynevan sám seba, keď videl, že sa
k nim blíži rohatinami a gizarmami vyzbrojená patrola. – Ale pre istotu
hovor: „Česi.“ *Vítáme vás, bratři!* Ja som Reinmar Bielawa, poznáte ma?
Potrebujeme medika! *Felčar!* Zavolajte, prosím, felčiara!

Ked' sa Reynevan objavil v štábe, ihneď ho vystískal a vybozkával Brázda
z Klinštejna, po ňom mu začali potriasť pravicou a búchať po chrbte
Jan Kolda zo Žampachu, bratia Matěj a Jan Salavovci z Lípy, Piotr Poliak,

Vilém Jeník, ale aj iní, ktorých nepoznal. Jan Královec z Hrádku, hajtmán sirotkov a veliteľ výpravy, si nedovolil prejaviť nijaké nadbytočné emócie. A nevyzeral zaskočený.

– Reynevan, – pozdravil ho pomerne chladne. – Pozrime sa, pozrime. Víťanie márnotrpného syna. Vedel som, že sa k nám vrátiš.

– Čas už vypršal, – povedal Jan Královec z Hrádku.

Sprevádzal Reynevana po útočných línkách a postaveniach. Boli sami. Královec chcel, aby boli sami. Nemal istotu, od koho a s čím Reynevan prichádza, dúfal v tajné posolstvo určené výhradne pre jeho uši. Keď sa dozvedel, že Reynevan nie je posol a neprináša nijaké odkazy, zamračil sa.

– Čas už vypršal, – zopakoval, keď vystupoval na hradbu a dlaňou skúšal teplotu hlavne na bombarde, chladenej mokrými surovými kožami. Obzeral si múry a bašty Strzegomu. Reynevan sa stále pozeral na ruiny zboreného kláštora. Na miesto, kde – už je to celá večnosť – po prvý raz stretol Šarleja. Celá večnosť, naozaj, pomyslel si. Štyri roky.

– Je na čase skončiť to, – Královcov hlas ho vytrhol zo zamyslenia a spomienok. – Najvyšší čas. Svoje sme urobili. Stačil nám celý december a január, aby sme dobyli a olúpili Duszniki, Bystrzycu, Ziębice, Strzelin, Niemczu, cisterciánsky kláštor v Henrykowie, a navyše kopu mestečiek a dedín. Dali sme Nemcom príručku, zapamätajú si nás. Ale už je po fašiangoch, onedlho máme Popolec, do čerta, deviaty deň februára. Bojujeme už dobre vyše dvoch mesiacov, a to zimných mesiacov! Prepochovali sme hádam zo štyridsať míľ. Vlečieme so sebou vozy napchaté korisťou, ženieme celé stáda kráv. A morálka upadá, ľudia sú unavení. Vzдорovala nám Świdnica, obliehali sme ju celých päť dní. Povieť ti pravdu, Reynevan: nemali sme silu zaútočiť. Pukali sme z pušiek, metali sme oheň na strechy, strašili sme, len aby sa Świdničania vzdali alebo aspoň začali vyjednávať či zaplatili výpalné. Ale pán Kolditz sa nezľakol, a nám nezostalo iné, iba odísť. Vidno, že Strzegom si vzal od nich príklad, lebo sa tiež drží statočne. A my sa zas tvárime hrozivo, strieľame z bombárd, naháňame

sa po lesoch s vrocavskými jazdnými hliadkami, čo sa nás pokúšajú napádať. Ale poviem ti pravdu: aj odtiaľto budeme musieť odísť naprázdno. Úplne. A domov. Už je načas. Čo myslíš?

– Čo už ja! Ty tu velíš!

– Velím, velím, – hajtman sa prudko otočil. – Vojsku, ktorého morálka upadá. A ty, Reynevan, krčíš plecami a vravíš, že ty nič. A čo robíš? Zachraňuješ raneného Nemca. Pápeženca. Privezieš ho, prikazuješ liečiť nášmu felčiarovi. Preukazuješ milosrdenstvo nepriateľovi? Všetkým na očiach? Bolo ho treba v tej hore doraziť, dočerta!

– To hádam nehovoríš vážne.

– Zaprisahal som sa... – zavrčal cez zuby Královec. – Po Oľawe... Sám som si sľúbil, že po Oľawe nedám už milosť nikomu z nich. Nikomu...

– Nemôžeme prestať byť ľuďmi.

– Ľuďmi? – Hajtman sirotkov už mal takmer penu na ústach. – Ľuďmi? Vari nevieš, čo sa stalo v Oľawe? Noc pred svätým Antonom? Keby si tam bol, keby si to videl...

– Bol som tam. A videl som.

– Bol som v Oľawe, – zopakoval Reynevan a ľahostajne pozoroval zaskočený výraz na hajtmanovej tvári. – Dostal som sa tam týždeň po Troch kráľoch, onedlho po vašom odchode. Bol som v meste v nedeľu pred svätým Antonom. A všetko som videl. Pozeral som sa aj na triumf, aký potom po Oľawe slávila Vroclav.

Královec chvíľu mlčal a pozeral sa z hradby na zvonnicu strzegomskej fary, z ktorej sa akurát rozľahlo zvonenie, prenikavé a jasné.

– Takže si nebol len v Oľawe, ale aj vo Vroclave, – skonštatoval fakt. – A teraz si zišiel sem, k Strzegomu. Ako blesk z čistého neba. Objavuješ sa, mizneš... Nevedno odkiaľ, nevedno ako... Ľudia už začínajú šomrať, klebety šíriť. Podozrievať...

– Čo podozrievať?

– Len pokojne, nerozčuľuj sa. Ja ti verím. Viem, určite si mal niečo dôležité. Keď si sa vtedy, dvadsiateho siedmeho decembra, na bojovom poli pri Wielisławe s nami lúčil, videli sme, že máš naponáhlo, veľmi naponáhlo za nejakými dôležitými záležitosťami, neslýchane dôležitými. Vybavil si ich?

- Nič som nevybavil, – neskrýval trpkosť Reynevan. – Som totiž prekliaty. Prekliaty či stojím, či chodím, či sedím. Všade, na horách a v dolinách.
- A to ako?
- To je dlhý príbeh.
- Takým dávam prednosť.

To, že sa dnes vo vrocľavskej katedrále bude diať niečo nezvyčajné, zhromaždeným verným dávalo najavo vzrušené hundranie tých, čo stáli bližšie pri priečnej chrámovej lodi a chóre. Tí videli a počuli viacej ako ostatní, nahusto natlačení v hlavnej chrámovej a oboch bočných lodiach, ktorí sa spočiatku museli uspokojiť s dohadmi. A s klebetami šírenými narastajúcim, opakovaným šepotom, obiehajúcim dav ako šelest lístia vo vetre.

Veľký katedrálňny zvon začal biť a ozýval sa hlucho a pomaly, zlovestne a temne, prerušovane, srdce zvona, to bolo výrazne počuť, udieralo do bronzu iba jednostranne, na jeden bok. Elencza von Stietencron chytila Reynevana za ruku a mocne ju stisla. Reynevan to stisnutie opätovoľ.

*Exaudi Deus orationem meam
cum deprecor a timore inimici
eripe animam meam...*

Portál, čo viedol do sakristie, bol ozdobený reliéfmi predstavujúcimi mučenícku smrť svätého Jána Krstiteľa, patróna katedrály. Odtiaľ vychádzali so spevom dvanásti preláti, členovia kapituly. Všetci mali slávnostné rúcha a v rukách držali hrubé sviece; zastali pred hlavným oltárom, tvármi k lodi.

*Protexisti me a conventu malignantium
a multitudine operantium iniquitatem
quia exacuerunt ut gladium linguas suas
intenderunt arcum rem amaram
ut sagittent in occultis immaculatum...*

Ruch v dave narástol, ešte zosilnel. Lebo na stupienok oltára vystúpil sám vrocavský biskup Konrad, Piast z vetvy olešnických kniežat. Najvyšší cirkevný hodnostár Sliezska, miestodržiteľ milostivého pána Zigmunda Luxemburského, kráľa Uhorska a Čiech.

Biskup bol v kompletnom pontifikálnom slávnostnom odeve. Na hlave infulu zdobenú drahokamami, v dalmatike prehodenej cez tunicelu, s pektorálom na hrudi a v ruke s pastorálom zakrúteným ako praciľk pôsobil naozaj ctihodne. Obklopovala ho aura takej dôstojnosti, až by si si pomyslel, že to po oltárnych schodíkoch nezostupuje len nejaký vrocavský biskup, ale arcibiskup, elektor, metropolita, kardinál, ba hádam sám rímsky pápež. Ba veru aj osoba ctihodnejšia a bohabojnejšia než terajší rímsky pápež. Oveľa ctihodnejšia a oveľa bohabojnejšia. Takto uvažoval jeden z prítomných v kostole. Sám biskup si, napokon, myslel to isté.

– Bratia a sestry, – jeho prenikavý a zvučný hlas očaril a utíšil dav; zdalo sa, akoby zadunel až pod vysokou klenbou. Stíchol, ešte raz sa ozval katedrálly zvon.

– Bratia a sestry! – oprel sa o biskupskú berlu. – Dobrí kresťania! Učí nás Pán náš, Ježiš Kristus, aby sme odpúšťali hriešnikom ich viny, aby sme sa modlili za našich nepriateľov. Je to dobré a milosrdné učenie, ale nemôže sa týkať každého hriešnika. Sú viny a hriechy, pre ktoré niet odpustenia, niet milosrdenstva. Každý hriech a rúhanie budú odpustené, ale rúhanie proti Duchu svätému odpustené nebude. *Neque in hoc saeculo, neque in futuro*, ani v tomto storočí, ani v budúcom.

Diakon mu podal zapálenú sviecu. Biskup ju vzal do vystretej ruky.

– Reinmar rodom z Bielawy, syn Tomasza von Bielau, hrešil proti Bohu Trojjedinému. Prehrešil sa rúhaním, svätokrádežou, čarodejníctvom, odstúpením od viery a napokon aj obyčajným zločinom.

Elencza, stále silno stískajúca Reynevanovu ruku, si prudko vzdychla a pozrela sa hore, na jeho tvár. Na Reynevanovej tvári nebolo poznať nijaké rozrušenie. Tvár mal mŕtvu. Ako z kameňa. Takú tvár mal aj v Oławe, pomyslela si vystrašene Elencza. V Oławe, v noci zo šestnásteho na sedemnásteho januára.

– O takých ako Reinmar z Bielawy, – biskupov hlas znovu prebudil ozve-ny medzi stĺpmi a arkádami svätyne, – o takých hovorí Písmo: Ak utekajú od hniloby sveta prostredníctvom poznania Pána a Spasiteľa, a potom sa jej opäť odovzdávajú, budú porazení, a ich koniec je horší ako ich začiatky; lepšie by totiž pre nich bolo nepoznať cestu spravodlivosti, než ju po jej poznaní opustiť, odvrátiť sa od svätého prikázania, aké im bolo poskytnuté. Na nich sa vyplnilo, čo je zapísané: Pes sa vrátil k tomu, čo sám vyvrátil, a sviňa umytá... do mláky a blata.

– K vlastným zvratom, – zdvihol hlas ešte dôraznejšie Konrad z Oleśnice, – a do mláky a blata vrátil sa odpadlík a heretik Reinmar z Bielawy, zlodej, čarodejník, hanobiteľ panien, kacír, przniteľ svätých miest, sodomita a bratovrah, vinník početných zločinov, lotor, ktorý *ultimus diebus Decembris* zradne, ranou do chrbta, zavraždil dobré a šlachetné knieža Jana, pána na Ziębiciach.

– Preto v mene Boha všemohúceho, v mene Otca, Syna a Ducha svätého, v mene Pánových všetkých svätých, mocou nám uloženou vylučujeme apostatu Reinmara z Bielawy z pospolitosti Tela a Krvi Pánovej, odrezávame puto, čo ho spájalo s lonom svätej cirkvi a vyobcujeme ho zo zhromaždenia veriacich.

V tichu, aké nastalo v chrámových lodiach, sa dalo zachytiť funenie a vzdychy. Čísi tlmený kašel. A čiesi začkanie.

– *Anathema sit!* Prekliaty je Reinmar z Bielawy. Prekliaty nech bude v dome aj mimo neho, prekliaty v živote i umieraní, stojaci, sediaci, pri robote aj prechádzke, na dedine aj na roli, prekliaty na poliach, v lesoch, na lúkach a pastvinách, na horách aj dolinách. Nevyliečiteľná choroba, pestilencia, egyptské vrede, hemoroidy, svrab a prašivina nech padnú na jeho oči, hrdlo, jazyk, ústa, šiju, prsia, pľúca, uši, nozdry, ramená, vajcia, na každý jeden úd od hlavy až po päty. Nech je prekliaty jeho dom, jeho stôl a posteľ jeho, jeho kôň, jeho pes, prekliata nech je jeho potrava a nápoje, ako aj všetko, čo vlastní.

Elencza cítila, ako jej po líci steká slza.

– Vyhlasujeme Reinmara z Bielawy za postihnutého večnou anatémou, za soteného do priepasti spolu s Luciferom a padlými anjelmi. Zara-

túvame ho medzi trikrát prekliatych bez nijakej nádeje na odpustenie. Nech *lux*, svetlo jeho, navždy, na veky vekov bude vyhasené na znamenie, že prekliaty musí vyhasnúť v pamäti cirkvi aj ľudí. Nech sa tak stane!

– *Fiat! Fiat! Fiat!* – hrobovými hlasmi vykriekli preláti v bielych reverendách.

Biskup pred seba vystrčil hromničnú sviecu vo vystretej ruke, prudko ju obrátil plameňom nadol a pustil na zem. Preláti ho napodobnili, buchot dopadajúcich sviec sa zmiešal s čmudom horiaceho vosku a čadiacich dotlievajúcich knôtov. Odbil veľký zvon. Trikrát. A stíchol. Ozvena dlho blúdila, kým nestíchla pod klenbou.

Bolo cítiť smrad vosku a dymu, smrdel pariaci sa mokrý a dlho nosený odev. Ktosi zakašlal, komusi sa čkalo. Elencza prehľadala slzy.

Zvon z neďalekého Kostola Márie Magdalény dvojitém *pulsatio* zvestoval nónu. Vzdialenou ozvenou mu pritakala len o omrvinku oneskorená Svätá Alžbeta. Za oknom sa rozhrmela Obuvnícka ulica drkotaním kolies a vravou.

Kanonik Otto Beess odtrhol oči od obrazu zachytávajúceho mučeníctvo svätého Bartolomeja, okrem poličky so svietnikmi a krucifixom jedinej dekorácie strohých stien izby.

– Veľmi riskuješ, chlapče, – povedal. Boli to prvé slová, čo vyriekol od chvíle, ako otvoril dvere a uvidel, kto v nich stojí. – Veľmi riskuješ, keď sa ukazuješ vo Vroclave. Ba podľa môjho názoru to už ani nie je riziko. Je to úplné šialenstvo.

– Ver mi, velebný otče, – sklopil Reynevan oči. – Neobjavil by som sa tu, keby som nemal dôvod.

– A ja si ho uvedomujem.

– Otče.

Otto Beess plesol rukou po stole a prudko zdvihnutou druhou rukou mu dal pokyn mlčať. Aj sám potom dlho mlčal.

– Len tak medzi nami, – začal napokon, – to individuuum, čo si ho pred štyrmi rokmi, keď zabili Petržlena, na moje doporučenie vyzdvihol od strzegomských karmelitánov... Ako sa ti vlastne predstavil?

– Šarlej.

– Šarlej, hmm. Si s ním stále v kontakte?

– V poslednej dobe nie. Ale vo všeobecnosti áno.

– Ak teda vo všeobecnosti stretneš toho... Šarleja, odkáž mu, že s ním mám nevyrovnané účty. Veľmi ma sklamal. Kde v pekle stratil rozum, kam sa podela prefikanosť, čo ho preslávila? Namiesto do Uhorska, kam ťa mal odviesť, ťa odvliekol do Čiech, zatiahol medzi husitov...

– Nezatiahol. Sám som sa pridol k utrakvistom. Bolo to moje rozhodnutie, mne sa tak zachcelo a dosť dlho som to rozvažoval. A som si istý, že som postupoval správne. Pravda je na našej strane. Podľa mňa...

Kanonik opäť zdvihol ruku a prikázal mu mlčať. Nezaujímal ho Reynevanov názor. Výraz jeho tváre z tohto hľadiska nedával najavo nijaké pochybnosti.

– Ako som povedal, tuším dôvody, čo ťa priviedli do Vroclavu, – nadviazal a zdvihol zrak. – Vytušil som ich bez námahy, o dôvodoch sa hovorí všade, nikto nerozpráva o ničom inom. Tvoji noví spoluvyznavači a bratia vo viere, tvoji konfrátri v boji za pravdu, tvoji druhovia a kumpáni už dobré dva mesiace pustošia kłodzské územie a Sliezsko. Už vyše dvoch mesiacov v rámci boja o vieru a spravodlivosť tvoji bratia, Královcovi sirotkovia, zabíjajú, pália a rabujú. Vypálili už Ziębice, Strzelin, Oławu aj Niemczu, vyplenili henrykowski kláštor, zhumpľovali a spľundrovali polovicu Nadodria. Teraz, ako tvrdí chýr, obliehajú Świdnicu. A ty sa znena zdajky zjavíš vo Vroclave.

– Otče...

– Mlč. Pozri sa mi do očí. Ak si sem prišiel ako husitský špeh, diverzant alebo emisár, okamžite opusti môj dom. Schovaj sa niekde inde. Pod mojou strechou nie.

– Zaboleli ma, – Reynevan vydržal pohľad, – tvoje slová, velebný otče. Aj podozrenie, že by som bol schopný podobnej nepoctivosti. Pomyslenie, že by som ťa mohol vystaviť riziku a nebezpečenstvu...

– Vystavil si ma nebezpečenstvu, keď si prišiel sem. Dom môžu sledovať.

– Bol som opatrný. Dokážem...

– Viem, že dokážeš, – prerušil ho dosť ostro kanonik. – A čo dokážeš. Kadejaké chýry tu kolujú a šíria sa naozaj rýchlo. Pozeraj sa mi do očí. A povedz priamo: si tu ako špeh alebo nie?

– Nie.

– Teda?

– Potrebujem pomoc.

Otto Beess zdvihol hlavu, pozrel sa na stenu, na obraz, na ktorom pohania obrovskými kliešťami zdierali kožu zo svätého Bartolomeja. Potom opäť uprel pohľad do Reynevanových očí.

– Veru, potrebuješ, – pritakal vážne. – Veľmi potrebuješ. Viac, než si myslíš. Nielen na tomto svete. Aj na druhom. Prekročil si mieru, synak. Prekročil si mieru. Po boku svojich nových pajtášov a bratov v novej viere si sa činil tak horlivo, až si sa preslávil. Najmä po minuloročnom decembri, po bitke pri Wielisławe. Skončilo sa to tak, ako sa dalo predpokladať. Teraz, ak môžem poradiť, by si sa mal modliť, kajať sa, odprosiť. Syp si popol na hlavu, a hojne. Inak si si spásu duše presral. Vieš, o čom hovorím?

– Viem. Bol som tam.

– Bol? V katedrále?

– Áno.

Kanonik istý čas mlčal a bubnoval prstami po stole.

– Na mnohých miestach bývaš, – povedal napokon. – Bojím sa, že ich je až priveľa. Ja by som to na tvojom mieste obmedzil. Ale vráťme sa *ad rem*: odo dňa dvadsiateho tretieho januára, od nedele *Septuagesimae* si sa ocitol mimo cirkev. Viem, viem, čo na to povieš, husita. Že práve naša cirkev je zlá a odpadlícka, a tá tvoja je pravá a spravodlivá. A že na anátému kašleš. Kašli, tvoja vec. Napokon, tu nie je miesto ani čas na teologickú dišputu. Neprišiel si sem, to som si už domyslel, hľadať pomoc vo veci spásy duše. Určite ti ide skôr o svetské a všedné veci, viac o *profanum* než o *sacrum*. Tak hovor. Rozprávaj. Zver sa s boľáčkami. Ibaže pred fašianga-

mi musím byť na Tumskom Ostrowe, takže hovor čo najstručnejšie. Pokiaľ možno.

Reynevan si vzdychol. A dal sa do rozprávania. Zhustoval ho. Pokiaľ možno. Kanonik počúval. Keď dopyčoval, vzdychol si. Sťažka.

– Ej, chlapče, chlapče, – vyhlásil a pokýval hlavou. – Stávaš sa čertovsky málo originálny. Každý tvoj problém je z toho istého súdka. Všetky tvoje ťažkosti sú, učene povedané, *feminini generis*.

Zem sa chvela pod údermi kopýt. Stádo sa hnalo cvalom cez pole, ako v kaleidoskope mihali sa v letku ligotavé boky a zadky, hnedé, sivé, plavé, grošované aj gaštanové. Povievali chvosty a bujné hrivy, para sa valila z nozdier. Dzierzka de Wirsing sa oboma rukami oprela o hrušku sedla, pozerala sa, v očiach mala radosť a šťastie; človeku by prišlo na um, že to nepozoruje koniarka svoje žrebce, ale matka svoje deti.

– Všetky tvoje starosti, Reynevan, – obrátila sa napokon, – pochádzajú z toho istého súdka. Všetky tvoje problémy, ako sa zdá, nosia suknú a vrkoč.

Popchla sivka do klusu za stádom. Reynevan sa poponáhlal za ňou. Jeho kôň, pekný hnedý žrebec, bol mimochodník. Mladík sa zatiaľ celkom nezladil s netypickým rytmom jeho behu. Dzierzka spomalila, aby sa dostal na jej úroveň.

– Nedokážem ti pomôcť, – vyhlásila rozhodne. – Jediné, čo pre teba môžem urobiť, je darovať ti žrebca, na ktorom sedíš. A pridám ti aj svoje požehnanie. A na uzdu pripnutý medailónik so svätým Elgiom, patrónom koniarov. Toto je dobrý jazdecký kôň. Mocný a vytrvalý. Zíde sa ti. Vezmi si ho ako dar. Ako veľkú vďaku za Elenczu. Za to, čo si pre ňu urobil.

– Iba som splatil dlh. Aj ona kedysi urobila niečo pre mňa. Ale za koňa som ti vďačný.

– Okrem koňa ti môžem poslúžiť už iba radou. Vráť sa do Vroclavu, zájdi za kanonikom Ottom Beessom. Ale možno si už za ním bol? Ved' si bol vo Vroclave s Elenczou.

– Kanonik Otto upadol u biskupa do nemilosti. Podľa všetkého práve kvôli mne. Možno je urazený, možno by ho vôbec nepotešila moja návšteva. Mohla by mu uškodiť...

– Aký si len pozorný! – Dzieržka sa vystrela v sedle. – Tvoje návštevy vždy hrozia nejakou ujmu. Keď si sa hnal sem do Skalky, vôbec ti to neprišlo na um?

– Prišlo. Ale išlo o Elenczu. Báľ som sa ju pustiť samu. Chcel som ju sem bezpečne priviesť...

– Viem. Nehnevám sa, že si prišiel. Ale pomôcť nemôžem. Aj ja sa bojím. Odhrnula soboliu kapucňu, pretrela si rukou tvár.

– Vystrašili ma, – povedala s pohľadom upretým kamsi nabok. – Čertovsky vystrašili. Vtedy, v dvadsiatom piatom, v septembri, pri Frankensteine, pri Hrachovej hore. Pamätáš sa, čo sa tam stalo? Dostala som taký strach, že až. Škoda reči. Reynevan, ja nechcem zomrieť. Nechcem skončiť ako Neumarkt, Throst a Pfefferkorn, či ako neskôr Ratgeb, Czajka a Poschman. Ako Cluger, upálený doma aj so ženou a deťmi. Prestala som obchodovať s Čechmi. Nerozprávam sa o politike. Odovzdala som veľký dar na vrocľavskú katedrálu. A ďalší, o nič menší, na biskupskú križiacku výpravu proti husitom. A ak bude treba, dám ešte viac. Radšej to, než mať v noci oheň na streche. A Čiernych jazdcov na dvore. Chcem žiť. Najmä teraz, keď...

Stíchla a zamyslene skrúcala, mädlila v ruke remeň uzdy.

– Elencza... – dokončila a odvrátila zrak. – Ak bude chcieť, odíde. Nebudem jej brániť. Ale ak by chcela zostať tu, na Skalke... Zostať na... Nádľho... Tak nebudem mať nič proti.

– Zadrž ju tu. Nedovoľ, aby zas niekam odišla ako dobrovoľníčka. Dievča má srdce aj poslanie, ale nemocnice... Nemocnice prestali byť v poslednom čase bezpečné. Zadrž ju v Skalke, pani Dzieržka.

– Pousilujem sa. A čo sa týka teba...

Dzieržka obrátila koňa, priviedla ho bližšie, takže stála pri Reynevano-vi strmeň pri strmeni.

– Ty, môj príbuzný, tu budeš vždy vítaný hosť. Zájdi sem, kedykoľvek sa ti zachce. Ale, pri svätom Elígioví, maj trocha slušnosti. Ber na to dievča ohľady, prejav aspoň trocha srdca. Netráp ju.

– Prosím?

– Nebedákaj pred Elenczou pre svoju lásku k inej, – hlas Dzierżky de Wirsing klesol do tvrdších tónov. – Nerozprávaj jej o láske k inej. Nevrav jej, aká veľká je to láska. A nežobroň o jej súcit. Nemuč ju.

– Nerozu...

– Rozumieš, rozumieš.

– Máš pravdu, otče, – priznal trpko Reynevan. – Skutočne, čo problém, to ženského rodu. A množia sa mi tie problémy, množia ako huby po daždi... Najväčší je však v tejto chvíli Jutta. Vôbec neviem, čo robiť...

– Tak to sme dvaja, – skonštatoval vážne kanonik Otto Beess. – Lebo ani ja neviem. Neprerušoval som ťa, keď si rozprával, aj keď to miestami znelo ako trubadúrska pieseň, obsahovalo to totiž také isté nemožnosti. Hlavne si neviem predstaviť inkvizítora Grzegorza Hejnczego v úlohe únoscu dievčat. Hejncze má vlastnú tajnú službu a kontrašpionáž, ovláda celú sieť agentov, vie sa aj to, že oddávna sa usiluje infiltrovať medzi husitov a v metódach tiež nie je vyberavý. Ale uniesť dievča? Akosi ma to nie a nie presvedčiť. Nuž ale, všetko je možné.

– Akurát, – zahundral Reynevan, – akurát taká je pravda.

Kanonik naňho uprel zrak, nepovedal však nič. Zabubnoval prstami po stole.

– Dnes je *Purificatio*, – povedal napokon. – Druhý februárový deň. Od bitky pri Wielisławe uplynulo päť týždňov. Predpokladám, že si celý ten čas strávil v Sliezske. Kde si bol? Kláštor v Bielom Kostolci si hádam ne-navštívil?

– Nie. Spočiatku som to mal v pláne... Abatiša je magička, mágia mohla pomôcť pri hľadaní Jutty. Ale nezašiel som tam. Vtedy... Vtedy som ich vystavil ohrozeniu, Juttu aj mníšky, celý kláštor, takmer som zapríčinil ich zánik. Navyše...

– Navyše, – dokončil chladne kanonik, – bál si sa pozrieť abatiši do očí krátko po tom, ako si zlikvidoval jej rodného brata. A s nešťastím, do akého

si uvrhol kláštor, máš pravdu, veru, Grellenort nezabudol. Biskup rozpustil konvent, klarisky rozmiestnili do iných kláštorov, abatišu poslali na pokánie. Aj tak mala šťastie. Sesterstvo slobodného ducha, beginská Tretia cirkev, katari, mágia... Za tieto idey sa možno dostať na hranicu. Biskup by ju prikázal upáliť, akože dve a dve sú štyri, ani by okom nežmurkol. Nijako mu však nešlo dohromady odsúdiť za herézu a čary a potom aj verejne popraviť rodnú sestru kniežaťa Jana Ziębického, ktorého v tom istom čase už vyformoval do podoby mučeníka boja za vieru, za ktorého dušu prikázal slúžiť omšu a nechal zvonit' po celom širom Sliezsku. Abatiši sa to prepieklo, skončilo to pokáním. Je magička, vravíš? Aj o tebe hovorila, že si čarodejník. Že sa vyznáš v čarách, s kúzelníkmi a monštrami sa spúšťaš. Prečo teda nehľadáš pomoc u nich?

– Hľadal som.

Dedinu Grauweide nevypálili, zachránila sa. Celkom dobre sa z toho dostala aj osada Mieczniki, čo ležala o pol míle ďalej. Veštilo to niečo dobré, dodávalo to optimizmus. O to väčší, o čo bolestnejšie bolo rozčarovanie.

Z kláštornej dediny Gdziemierz nezostalo takmer nič, dojem ničoty a prázdnoty umocňoval sneh, čo v hrubej vrstve zaľahol zhorenisko, sneh, z ktorého jagavej bieloby tu a tam vytŕčali zuholnatené čierne stĺpy, trámy a začadené komíny. Nezostalo toho veľa ani po hostinci *Pod strieborným zvoncom* na kraji dediny. Na mieste, kde stál, vykúkala spod snehu neforemná kopa spálených brvien, trámov a hrebeňových štítov, podporená zvyškami murovanej konštrukcie a rumoviskom sčernetých tehál.

Reynevan obcváľal ruinu dookola, poobzeral si zhorenisko, čo v ňom ešte vždy prebúdzať príjemné spomienky na dobu pred roka, na zimu z prelomu rokov 1427 a 1428. Kôň stúpala opatrne po snehu zježenom zhorenými drevom, prestupoval brvná, vysoko dvíhajúc kopytá.

Nad zvyšky múru stúpala stužka sivého dymu, v mrazivom vzduchu takmer ideálne vertikálna.

Keď bradatý tulák klačiaci pri malom ohníku začul odrfrknutie koňa a zavŕzganie snehu, zdvihol hlavu a kožušinovú kapucňu stiahnutú až po obočie si posunul trochu dozadu. Vzápäť sa vrátil k predchádzajúcej činnosti – fúkal do žeravých uhlíkov, pričom ich chránil cípmi kožucha. Neďaleko, pri múre, stál zasmolený hrnček, vedľa neho odpočívali gajdy, uzlík a skrinka previazaná remencami.

– Pochválen, – pozdravil sa Reynevan. – Ty si odtiaľto? Z Gdziemierza?

Tulák zdvihol zrak, no hneď aj pokračoval v rozdúchavaní ohňa.

– Čo tunajší ľudia, kam odišli? Možno by si vedel... Krčmár, Martin Prahľ so ženou? Nevieš ani náhodou? Nepočul si?

Tulák, ako sa dalo usúdiť z reakcie, alebo nevedel, alebo nepočul, alebo ignoroval Reynevana a jeho otázky. Alebo bol hluchý. Reynevan zašmátral v mešci a zvažoval, o koľko by mohol stenčiť svoj skromný majetok. Kútkom oka zachytil pohyb.

Vedľa, pod prikrčeným kýpťom stromu ovešaného cencúľmi, sedelo dieťa. Dievčatko, najviac ak desaťročné, čierne a chudé ako malá ubiedená vranka. Oči, čo doňho vpíjalo, malo tiež čierne, vranie, sklovito nehybné. Tulák dúchol do pahreby, zamrmľal, zdvihol sa, vystrel ruku, niečo zahundral. Oheň s praskotom vystrelil z kôpky raždia. Vranka hneď dala najavo radosť. Čudným, svištivým, celkom neľudským zvukom.

– Jon Malevolt, – povedal nahlas, pomaly a výrazne Reynevan; začínal chápať, koho má pred sebou. – Mamún Jon Malevolt. Nevieš, kde by som ho mohol nájsť? Mám preňho odkaz, vec života a smrti. Poznám ho. Som jeho priateľ.

Tulák položil hrnček na jeden z kameňov rozostavených okolo ohňa. A zdvihol hlavu. Pozrel sa na Reynevana tak, ako keby si až teraz uvedomil jeho prítomnosť. Oči mal prenikavé. Vlčie.

– Dakde v týchto lesoch, – pokračoval pomaly Reynevan, – majú sídlo dve... Dve dámy. Poznajú, hmm... Poznajú Arkána. Som ich známy, ale neviem k nim potrafiť. Nemohol by si mi ukázať cestu?

Tulák sa na neho díval. Vlčím zrakom.

– Nie, – povedal napokon.

– Čo nie? Nevieš? Nepoznáš? Alebo nechceš?

– Nie znamená nie, – povedala Vranka. Zvysoka, z vrchu múru. Reynevan nemal potuchy, ako sa tam ocitla, akým zázrakom sa tam mohla dostať, a to nebadane, spod stromu, kde ešte pred chvíľkou sedela.

– Nie znamená nie, – zopakovala svištivo, chúliac hlavu medzi pleciami. Rozstrapatené vlasy jej padali na líca.

– Nie znamená nie, – potvrdil tulák a napravil si kapucňu.

– Prečo?

– Preto. – Tulák širokým gestom ukázal na spálenisko. – Preto, že ste sa už rozbesnili v zločinoch. Pred vami je oheň a smrť a za vami zhoreniská a mŕtvol. A trúfate si klásť otázky? Prosíte ukázať smer? Na cestu sa pýtať? Priateľmi sa nazývať?

– Priateľmi sa nazývať? – zopakovala ako ozvena Vranka.

– Čo z toho, – tulák nespúšťal z Reynevana vlčí pohľad. – Čo z toho, že si bol vtedy, ako jeden z nás, na Hrachovej hore? To bolo kedysi. Dnes si ty, vy všetci ste dnes zločinom a krvou nakazení ako morom. Nenoste nám sem vaše choroby, držte sa ďaleko. Choď odtiaľto, človeče. Choď.

– Choď, – zopakovala Vranka. – Nechceme ťa tu.

– Čo bolo potom? Kam si šiel?

– Do Oławy.

– Do Oławy? – kanonik prudko zdvihol hlavu. – Len mi nevrav, že si tam bol...

– V nedeľu pred Antonom? Akože by nie. Bol.

Otto Beess dlho mlčal.

– Ten Poliak, Łukasz Bożyczko, – začal kanonik, – to je ďalšia záhadná postava tvojho rozprávania. Videl som ho raz či dvakrát u inkvizítora. Tvrdol Grzegorzovi Hejnczemu pri zadku, cupkal za ním ako sluha. Neurobil na mňa nijaký dojem. Poviem to takto: Všemocnú šedú eminenciu

pripomína rovnako ako náš biskup Konrad pobožného a cnostného askétu. Vyzerá, ako keby nevedel do troch narátať. A keby som chcel namaľovať nič, jeho by som zavolať, aby mi pózoval.

– Bojím sa, – povedal vážne Reynevan, – že jeho výzor je klamlivý. Bojím sa, vzhľadom na Juttu.

– Zdaniu možno uveriť, – pokýval hlavou Otto Beess. – V poslednej dobe sa mi ich zopár rozplynulo rovno pred očami. A potom som zdúpnal nad tým, čo som uvidel. Ale zdanie je jedna vec a cirkevná hierarchia druhá. Ani ten Božyczko, ani iné individuum by neurobilo, nepodniklo nič na vlastnú päsť, za chrptom inkvizítora a bez jeho vedomia. *Ergo*, rozkaz na únos a uväznenie Jutty Apoldovej musel vydať Hejncze. A to si nijakovsky neviem predstaviť. Vôbec mi to nepasuje do toho, čo o tom človeku viem.

– Ľudia sa menia, – zahryzol si Reynevan do pery. – Aj pred mojimi očami sa v poslednom čase kadečo rozplynulo. Viem, že možné je všetko. Všetko sa môže stať. Dokonca aj to, čo si ťažko predstaviť.

– Čo je pravda, to je pravda, – vzdychol si kanonik. – Veľa vecí, čo sa stali v posledných rokoch, som si tiež nijakovsky nevedel predstaviť. Vari by mohol niekto pripustiť, že mňa, prepošta katedrálnej kapituly, namiesto povýšenia na infuláta, na sufragána diecézy, dokonca možno na titulárneho biskupa *in partibus infidelium*, degradovali na úroveň kolegiálneho kantora? A to kvôli synovcovi môjho najlepšieho priateľa, nezabudnuteľného Henryka Bielawu?

– Otče...

– Mlč, mlč, – kanonik pohrdlivo mávol rukou. – Nekajaj sa, ty si to nezaivil. Aj keby som vtedy predvídal, čím sa to skončí, pomohol by som ti. Pomohol by som ti aj tak. Pomohol by som ti aj dnes, teraz, keď za kontakt s tebou, husita jeden prekliaty, hrozia stokrát prísnejšie dôsledky než biskupská nemilosť. Lenže teraz ti pomôcť neviem. Nemám dosť moci. Nemám informácie – a moc a prístup k informáciám sú nerozlučne spojené. Nemám informátorov. Tých verných a dôveryhodných postupne našli podrezaných v slepých uličkách. Ostatní, vrátane sluhov, namiesto aby donášali mne, donášajú na mňa. Napríklad otec Felicjan... Pamätáš sa na

otca Felicjana, zvaného Voška? To on na mňa nabrechal pred biskupom. A brehá aj ďalej. Biskup mu za to pomáha šplhať sa po rebríčku, ani nevie, že ten sukin syn... Ha! Reynevan!

– Prosím?

– Niečo mi prišlo na um. Akurát v súvislosti s Felicjanom. Týka sa to tvojej Jutty... Možno by sa totiž našiel istý spôsob... Možno nie najlepší, ale iné riešenie mi v tejto chvíli akosi hlava neponúka... Vec si však vyžaduje viac času. Zopár dní. Môžeš zostať zopár dní vo Vroclave?

– Môžem.

Na štíte nad vchodom do kúpeľa boli vidieť Kosma a Damian, patróni lazobníkov – prvý bol zobrazený s dózou balzamu, druhý s flakónom liečivého elixíru. Umelec neľutoval na svätých blížencov farbu ani zlátene, vďaka čomu štít priťahoval zrak, živou pestroťou lákal oko už z diaľky. Lazobníkovi sa vyplatilo obetovať peniaze na maliara: aj keď bolo na Mlynskej ulici niekoľko kúpeľov a klienti mali na výber, *U Kosmu a Damiana* bolo zvyčajne plno. Ak sa chcel Reynevan, ktorého sem farebný štít pritiahol už pred dvoma dňami, vyhnúť tlačenicí, musel ohlásiť návštevu vopred.

V kúpeľi, určite vďaka skorej hodine, naozaj nebolo veľa ľudí, v šatni stáli len zo tri páry čižiem a viseli tri kompletne odevy, strážené sivým starčekom. Starček bol zbadačený a vyschnutý, papuľu mal však takú, že ani tartarský Cerberus by sa za ňu nemusel hanbiť; Reynevan teda bez obáv ponechal jeho starostlivosti aj svoju garderóbu a majetok.

– Zúbky neotravujú? – s úsmevom plným nádeje si pomádlil ruky barbier. – Žeby sme dačo vytrhli?

– Nie, ďakujem. – Reynevan sa trochu striasol pri pohľade na kliešte rôznych veľkostí, rozvešané po stene barbiérie. Kliešťom robila spoločnosť rovnako impozantná zbierka britiev, nožníc, nožíkov a nožov.

– Ale krv pustíme? – nestrácal nádej barbier. – Ved' ako by to bolo nepustiť?

– Máme február. – Reynevan sa povýšenecky pozrel na barbiera. Už pri prvej návšteve signalizoval, že s medicínou ho spája aj čosi viac – zo skúsenosti vedel, že medikov obsluhujú v kúpeľoch lepšie.

– V zime, – dodal, – by sa nemalo púšťať žilou. Navyše, mesiac je v nove. Ani to nie je najlepší znak.

– Keď je tak... – barbier sa poškrabal na zátylku. – Tak teda aspoň holenie?

– Najprv kúpeľ.

Kúpeľnú miestnosť mal Reynevan, ako sa ukázalo, k dispozícii celú, ostatní klienti podľa všetkého sedeli v teplom prameni, v pare alebo sa šlahali brezovými prútikmi. Bademeister, obšmietajúci sa okolo, pri pohľade na klienta odsunul ťažké veko z dubových dosiek. Reynevan bez okolkov vkĺzol do kade, s rozkošou sa povystieral a ponoril do vody až po bradu. Bademeister čiastočne zasunul príklop, aby voda nevychladla.

– Medicínske traktáty, – ozval sa barbier, stále prítomný v miestnosti, – mám tiež na predaj. A nie draho. *De urinis* od Aegida Carboliena. Zigmundov Albikov *Regimen sanitatis*...

– Ďakujem. Dočasne obmedzujem výdavky.

– Ako myslíte... Takže iba holenie?

– Po kúpeli. Potom vás zavolám.

V teplom kúpeľ Reynevan akosi zlenivel, voda ho uspala, zadriemal, ani nezbadal ako. Zobudila ho ostrá vôňa mydla, dotyk štetky a peny na lícach. Pociťil škrabnutie britvy, jedno, druhé, tretie. Holič, stojaci za ním, mu zaklonil hlavu dozadu, škrabol ho po šiji aj po ohryzku a pri ďalšom, pomerne energickom pohybe britva bolestivo narazila na podbradok. Reynevan zahromžil pomedzi zuby.

– Žeby som zarezal? – začul spoza chrbta. – Prosím o indulgenciu. *Mea culpa*. To robí nedostatok skúseností. *Dimitte nobis debita nostra*.

Reynevan ten hlas spoznal. Aj poľský prízvuk.

Skôr než stačil čokoľvek urobiť, Łukasz Bożyczko sa oprel o dubový príklop, presunul ho, až Reynevana pridusil o dosky kade a prudko mu pritlačil hrud'.

– Naozaj, – prehodil posol inkvizície, – si ako majoránka, Reinmar z Bielawy. Zjavuješ sa vo všetkých prísadách a jedlách. Zachovaj pokoj a dôstojnosť.

Reynevan zachoval pokoj a dôstojnosť. Veľmi mu pri tom pomohol ťažký príkrov, účinne ho uväznil v kadi. Ale pomohol aj pohľad na britvu, ktorú Łukasz Bożyczko stále držal v ruke. Zároveň muža prevráťval zrakom.

– V decembri, pri Ziębiciach, – Bożyczko poskladal britvu, – sme ti dali isté odporúčanie. Zaviazali sme ťa, aby si sa vrátil medzi sirotkov a čakal na ďalšie rozkazy. Ak sme ti kategoricky nezakázali rôzne aktivity, vrátane špehovania, sledenia a pátrania, tak len preto, že sme ťa považovali za rozumného. Rozumný človek by pochopil, že také aktivity nemajú zmysel ani šance, že hľadania neprinesú ani najmenšie výsledky. Ak si teda želáme, aby niečo bolo skryté, tak to skryté bude a skryté zostane. *In saecula saeculorum*.

Reynevan si poutieral podaným uterákom bolestivo blčiacu tvár a mokré čelo. Zhlboka si vydýchol, aby nazbieral odvahy.

– Aké mám záruky, – zavrčal, – že Jutta ešte vôbec žije? Že ste ju na veky vekov neodpratali niekam na dno nejakej jamy? Ja vám tiež niečo pripomeniem! V decembri, pri Ziębiciach, som s ničím nesúhlasil, nič som vám nesľúbil. Nesľúbil som, že nebudem hľadať Juttu, a to z jednoduchého dôvodu: lebo budem. A nepristúpil som ani na spoluprácu s vami. Takisto z jednoduchej príčiny: lebo s ňou nesúhlasím.

Łukasz Bożyczko sa naňho chvíľu nemo pozeral.

– Uvalili na teba kliatbu, – povedal napokon, pomerne ľahostajne. – Vystavili *significavit*, sľúbili odmenu za živého či mŕtveho. Ak budeš obsmŕdať po Sliezsku a hľadať vietor v poli, zabije ťa prvý, kto ťa spozná. Ale podľa všetkého ťa chytí a odkrágľuje Birkart Grelenort, čarodejník, čo má na teba stále záľusk. A keby si si aj hlavu na krku uchoval, uvedom si, že pre nás si atraktívny ako husita, ako niekto, kto sa pohybuje v blízkosti veliteľov sirotkov a Tábora. Ako súkromná osoba pátrajúca po súkromných veciach, niekto, kto vedie vlastné pátranie, nebudeš pre nás nikto. Stratíš na zaujímavosti. Jednoducho ťa vyškrtne zoznamu. A potom

už svoju Juttu nikdy neuvidíš. Takže si vyber: buď budeš spolupracovať, alebo na dievča zabudni.

– Zabijete ju.

– Nie, – Bożyczko z neho nespúšťal zrak. – Nezabijeme. Vrátime ju rodičom, tak ako sme sľúbili. Pekne podľa uzavretej dohody, podľa ktorej slečnu dočasne držíme v izolácii. A keď škandál utíchne a na celú vec sa zabudne, odovzdáme ju a necháme rodičov urobiť to, čo sa napokon sami rozhodnú. Ale stojí pred nimi dilema, majú nad čím rozmýšľať. Dcéra zvedená heretikom postihnutým kľatbou, pomätená a zaľúbená, navyše zapletená do činnosti kacírskej sekty Sestier slobodného ducha... Pán komorník Apolda s manželkou teda rozhodujú, či svoju nemravnú ratolesť vydať, alebo ju zavrieť v kláštore, pričom už dospeli k názoru, že kláštor by mal byť čo najvzdialenejší a eventúálny manžel zas z čo najodľahlejších končín. Pre teba, Reynevan, je vlastne úplne jedno, ku ktorej eventualite sa priklonia. V oboch prípadoch máš malé šance na to, že by si svoju Juttu uvidel. A získať ju, tak to už nemáš nijaké.

– A ak sa vám podriadi, tak čo? Napriek sľubu rodičom ju vrátite mne?

– Ako si povedal. A akoby si uhádol.

– Dobré. Čo mám urobiť?

– Aleluja, –Bożyczko zdvihol ruky. – *Laetentur caeli*, nech sa teší nebo a raduje zem. Naozaj, cesty Pána sú priame, spravodliví nimi kráčajú smerom a rýchlo dosahujú cieľ. Vitaj na priamej ceste, Reinmar.

– Čo mám urobiť?

Łukasz Bożyczko zvažnel. Dlhšiu chvíľu mlčal, hrýzol a oblizoval si pery.

– Tvoji českí priatelia, sirotkovia, – povedal napokon, – do predvčerajška, do *Purificatia*, obliehali Świdnicu. Keď tam neuspeli, vybrali sa na Strzegom, mesto obklúčili. Dost', dost' sa už naubližovali tí ničiteľskí Myrmidoni krásnej sliezskej krajine. Pre začiatok teda pôjdeš do Strzegomu. Presvedčíš Kráľovca, aby skončil obliehanie a odišiel. Domov, do Čiech.

– Ako to mám urobiť? Akým spôsobom?

– Ako zvyčajne, – usmial sa posol inkvizície. – Ved' ty vieš vplyvať na osudy aj náhody. Máš talent meniť históriu, preorientovať jej tok iným smerom. Dokázal si to aj celkom nedávno, pri Starom Wielisławu. Defini-

tívne si zbavil Sliezsko Piasta a ziebické kniežatstvo piastovského dedičného práva. Jan Ziębicki nemal mužských potomkov, po jeho smrti teda kniežatstvo patrí pod priamu vládu Českej koruny. Či ti za to dejiny poďakujú, to sa ešte uvidí. O pár storočí. Cválaj na Strzegom.

– Pôjdem tam.

– A necháš to bláznivé pátranie?

– Mhm.

– Nijaké sledenie a snorenie?

– Mhm.

– Vieš čo? Ja by som ti veľmi neveril.

Skôr než stačil Reynevan žmurknúť, Łukasz Bożyczko ho chytil za zápästie a prudko mu vykrútil ruku. V pravici sa mu zablysla otvorená britva. Reynevan sa mykol, ale dubový príklop ho ďalej pritláčal a Bożyczkov stisk bol zo železa.

– Veľmi ti teda neverím, – precedil Bożyczko, prisúvajúc si nohou medednú miskú. – Pre začiatok ti trocha pustím žilou. Aby sa ti napravilo zdravie a charakter. Hlavne charakter. Konštatujem totiž, že ťa ovládajú rôzne šťavy, striedavo *melancolia* a *cholera*, a tie sa rodia z vlhkosti, zo zelených a čiernych sekrétov žľazy. Takéto zlé veci sa hromadia v krvi. Trochu ti jej teda vypustím. No, možno aj o čosi viac.

Pohol rukou s britvou tak rýchlo, že Reynevan to gesto takmer nepostrehol. Takmer ani nezacítil bolesť. Cítil teplo krvi stekajúcej po predlaktí, dlani a prstoch. Počul, ako nahlas cŕka do misky.

– Áno, áno, viem, – pokyvoval hlavou Bożyczko. – Toto nie je vhodný čas na púšťanie žilou. Je zima, mesiac v nove, slnko v znamení Vodnára, navyše je piatok, deň Venuše. V takýchto dňoch púšťanie žilou veľmi oslabuje. Ale to je v poriadku. Záleží mi na tom, aby som ťa trocha oslabil, Reynevan. Treba ti odobrať trocha energie, ktorú orientuješ nie celkom správnym smerom. Cítiš? Už slabneš. Začína ti byť zima. Duch čulý, ale telo akoby troška ochablo, čo? A nemykaj sa, nesnaž sa so mnou zápasíť. Nič ti nebude, pre nás si priveľmi cenný, než aby som ohrozil tvoje zdravie a zbytočne ti spôsobil utrpenie. Neboj sa, nakoniec ti ruku ošetrím. A ver mi, že obväzovať viem lepšie ako holiť.

Reynevan drkotal zubami, lebo ho už celkom premkol chlad. Kúpeľná miestnosť mu tancovala pred očami. Božyczkov monotónny hlas akoby doliehal odkiaľsi zďaleka.

– Veru, veru, Reynevan. Je to presne tak. Každá akcia vyvolá reakciu, každý skutok prináša dôsledky a každý dôsledok je príčinou ďalších následkov. Napríklad v dedine Domrémy, v Champagni, počula dievčinka Johanka hlasy. Aké to bude mať následky? Aké dlhodobé následky bude mať guľa z francúzskej bombardy, ktorá na jeseň minulého roku pri Orleanse znetvorila tvár grófa zo Salisbury? Napríklad to, že keď Salisbury v mukách dokonal, prevzal velenie armády obliehajúcej Orleans gróf Suffolk? Aký vplyv na osudy sveta budú mať básne, ktoré, už ako nový poznan-ský biskup, napíše Stanisław Ciołek? Alebo fakt, že Zygmunt Korybuta, na intervenciu poľského kráľa Jagieľa, prepustia z väzenia na Valdštejnovom zámku, no nevráti sa na Litvu, ale zostane v Čechách? Alebo to, že Jagieľo a rímsky kráľ Žigmund Luxemburský sa onedlho stretnú v Łucku na Wołyni, aby rokovali o osudoch východnej Európy? Aký význam má pre dejiny skutočnosť, že ani Jagieľa, ani Witolda nemožno otráviť, lebo pravidelne konzumovaná čarovná voda z tajomných žmudských prameňov ich naozaj chráni pred jedmi? Alebo, aby sme nezachádzali príďaleko, že ty, Reynevan z Bielawy, prehovoríš sirotkov Jana Královca na návrat do Čiech?

Každý by chcel vedieť, aký vplyv budú mať tieto alebo iné udalosti na dejiny, na osud sveta. Všetci by chceli, ale nikto nevie. Aj ja by som chcel, no tiež neviem. Ale ver mi: usilujem sa, čertovsky sa usilujem. Reynevan? Hej! Počuješ ma?

Reynevan nepočul. Ponáral sa.

Do ťaživých snov.

Ťaživé sny nepredstavovali v poslednej dobe problém pre Elenczu von Stietencron – a ak aj predstavovali, tak len nevel'ký a nevel'mi závažný. Po celodennej práci pri chorých v oławskom hospici svätého Svorada bola

Elencza väčšinou priveľmi unavená na to, aby sa jej niečo snívalo. S Dorotou Faberovou a inými dobrovoľníkmi prebudená a vyhnaná z postele *ante lucem*, pred úsvitom, utekala do kuchyne pripravovať pokrm, ktorý bolo treba onedlho poroznášať chorým. Potom nasledovala modlitba v nemocničnej kaplnke, motanie sa okolo pacientov, potom opäť kuchyňa, práčovňa, vzápätí nemocničná sála, modlitba, nemocničná sála, umývanie dlážok, kuchyňa, sála, práčovňa, modlitba. Výsledkom bolo, že hneď po večernom *Ave* padala Elencza do rozostlanej postele a zaspávala ako klada, s rukami krčovito stisnutými na prikrývke v ustrašenej predtuche rýchleho prebudenia. Nič zvláštne, že takýto spôsob života ju efektne zbavil ťaživých snov. Nočné mory, ktoré kedysi Elenczu ťžili, prestali byť problémom.

O to čudnejšie bolo, keď sa vrátili. Od polovice adventu sa Elencze opäť snívalo o krvi, vraždení a vypalovaní. A o Reynevanovi. Reinmarovi z Bielawy. Reynevan sa Elencze Stietencronovej prisnil niekoľkokrát a za takých prízračných okolností, že ho začala spomínať vo večernej modlitbe. Aj jeho, tak ako mňa, vezmite pod ochranu, opakovala v duchu, skláňajúc hlavu pred oltárikom, pred Pietou a svätým Svoradom. Aj jemu, tak ako mne, dodaj silu, dožič útechy, opakovala s pohľadom upreným na vyrezávanú podobu Sedembolestnej. Ako mňa, tak aj jeho chráň prostred noci, buď mu štítom a brnením, buď strážou večne bdelou. A daj mi ešte aspoň raz ho uvidieť, dodávala ešte hlbšie v duchu, tak potichu a skryto, aby ju ani Orodovníčka ani svätec neobviňovali z priveľmi svetských myšlienok.

Šestnásty január 1429, nedeľa pred svätým Antonom, bol pre nemocnicu dňom plným povinností rovnako ako všedné dni, pretože práce nečakane pribudlo. Českí husiti, o ktorých sa po celý december rozprávalo, prikvitli pod Oławu akurát na Troch kráľov a o deň neskôr vstúpili do mesta. Navzdory čiernym a panikárskym predpovediam niektorých ľudí sa to obišlo bez dobývania hradieb, bez boja a krviprelievania. Ludwik, knieža Oławy a Niemczy, sa zachoval navlas tak ako pred rokom – uzavrel s husitmi dohodu. Obojstranne výhodnú. Husiti mu prisľúbili nepodpaľovať a nedrancovať kniežacie majetky, za čo zase knieža poskytol

raneným, chorým a zmraženým Čechom azyl v obidvoch oľawských nemocniciach. A nemocnice okamžite zaplnili pacienti. Chýbali prične, matrace a strožliaky sa ukladali rovno na podlahu. Bolo veľa práce, narastala nervozita a rýchlo sa zmocňovala všetkých, dokonca aj zvyčajne pokojných mníchov stratiánov, či inak vyrovnanej Doroty Faberovej. Nervozita rástla. Rástol nepokoj. Únava. A obrovský, paralyzujúci strach z morovej nákazy.

Rámus, ktorý Elenczu prebudil, považovala spočiatku za prelud zo sna. S výkrikom mykla barchetom prikrývky a vrtela hlavou na poduške vlhkej od slín. Znovu ten sen, znovu sa mi sníva Bardo, pomyslela si celá rozochvená na hranici sna a skutočnosti. Dobytie Barda a krviprelievanie pred štyrmi rokmi. Poplašné zvonenie, trúbenie rohov, erdžanie koní, hluk, lomož, divý krik nájazdníkov, kvílenie vraždených. Oheň, presvitajúci blanami v oknách, ako blikotavá mozaika tancujúci na plafóne...

Strhla sa, sadla si. Zvony bili na poplach. Všade sa rozliehal krik. Odlesk požiariu osvecoval okná. Toto nie je sen, pomyslela si Elencza, toto nie je sen. Toto je naozaj.

Roztvorila okenice a do izby sa spolu s chladom vovalil zápach spáleniny. Neďaleké námestie zunelo od revu stoviek hrdiel, mihotalo sa roztrasenými svetlami stoviek pochodní. Od Vroclavskej brány bolo počuť výstrely. Niekoľko okolitých domov už zachvátil oheň, luna vykĺzla na nebo nad Novým Zámkom. Pochodne sa blížili. Zdalo sa, že zem sa trasie.

– Čo sa to deje? – spýtala sa neistým hlasom jedna z dobrovoľníčok.
– Horí?

Budova sa zrazu zachvela, rozľahol sa treskot a praskot vylamovaných dvier, divý rev, paľba. Štrngot zbraní. Dobrovoľníčky a mníšky začali kričať. Len to nie, pomyslela si Elencza. Len nie tak ako vtedy v Barde. Nekričať, nepišteť, nechúliť sa v kúte s hlavou medzi kolenami. Nepocikať sa od strachu ako vtedy. Utekať. Zachrániť si život. Bože, kde je pani Dorota?

Opäť sa ozval praskot vylamovaných dvier. Dupot nôh. Rinčanie železa. Výkriky.

– Smrť heretikom! Bi, kto v Boha veríš! Bi!

Elencza učupená v kúte chodby sa dívala, ako vojaci a ozbrojená zberba preniká do hospicu, videla vyvalené oči, spotené a červené tváre, zuby vycerené v krvibažnom ošiali. Chvíľku si pritláčala dlane na uši, aby nepočula príšerné zavýjanie zabíjaných ranených. Stískala viečka, aby nevidela krv, čo v hustých príváloch tiekla po schodoch.

– Biť ich! Rezať! Hlušiť!

Zberba s dupotáním prebehla tesne popri nej, cítila pach potu a alkoholu. Mníšky v dormitóriu slabo kvílili. Elencza sa zachytila dvier, čo viedli do pracovne. Z nemocnice stále doliehal šialený vresk podrezávaných. A divý rev vrahov. Začula buchot bagančí, tmu pracovne osvietili pochodne.

– Mníšočka! Sestrička!

– Husitské kurvisko! Berte hu, chlapi!

Chytili ju, zvalili na zem, zmietajúcu sa vtlačili medzi kade, pridusili, cez hlavu prehodili ťažké mokré prestieradlo. Kričala, zadúšajúc sa ich smradom a pachom lúhu. Počula rehot, keď jej trhali a vyhrňali sukňu. Keď jej vtískali kolená medzi stehná.

– Hej! Čo sa to tu deje? Prestaňte! Zaraz, strmo!

Zrazu voľná strhla si prestieradlo z hlavy. Vo dverách pracovne stál reholník. Dominikán. V ruke stískal pochodeň, na habite mal polpancier, pri páse kord. Útočníci zvesili hlavy, šomrali.

– Vy sa tu zabávate, – zavrčal mních. – A tamto vaši bratia bojujú s nepriateľmi viery! Počujete? Tam, tam je dnes miesto dobrých kresťanov! Tam čaká dielo Božie! Tam sa, preč!

Útočníci odišli so sklonenou hlavou, s hundraním a súchajúc podošvami. Dominikán zastrčil fakľu do držadla na stene, prikročil bližšie. Elencza sa usilovala roztrasenými rukami stiahnuť si sukňu vyhrnutú povyššie stehien. Oči jej slzili, pery sa chveli od zadržiavaného plaču. Mních sa zohol, podal jej ruku, pomohol vstať. Vzápätí jej z celej sily uštedril ranu pästou. Pracovňa sa dievčaťu roztancovala pred očami, podlaha sa vymkla spod nôh. Znovu spadla, a kým sa spamätala, mních už kľáčal. Skríkla, napla sa, kopala nohami. Rozohlnal sa a udel ju do tváre, zdrapil šaty na prsiach a prudkým pohybom roztrhol látku.

– Suka heretická... – zachrčal. – Veď ja ťa už na...

Nedokončil. Reynevan mu predlaktím stiahol hlavu dozadu a nožom podrezal hrdlo.

Zbehli po schodoch do mrazivej noci, do červenkavo podsvietenej tmy, ustavične znejúcej krikom a rámusom boja. Elencza sa pokľzla na zľadovatenom schode a bola by padla, keby nie Reynevanova pomocná ruka. Pozrela sa mu hore do tváre, dívala sa cez slzy, ešte stále otrasená, ešte stále nie celkom istá, či sa jej to náhodou nesníva. Nohy sa jej podlamovali, poklesávala. Všímol si to.

– Musíme utekať, – vykoktal. – Musíme...

Chytil ju okolo pásu, vtiahol za ohyb múru, do skrýše tmy. Bol najvyšší čas. Uličkou prebehol polonahý zakrvavený chlap; za ním sa, s revom a zavýjaním, hnala zberba.

– Musíme utekať, – zopakoval Reynevan. – Alebo sa niekde skryť...

– Ja... – premohla chvenie úst a zadržala dych. – Ty... Zachráň ma...

– Zachránim.

Zrazu sa ocitli na námestí, pri pranieri, uprostred pomäteného davu. Elencza sa pozrela nahor, priamo do tváre Smrti. Výkrik hrôzy jej uviazol v krku. Je to len socha, dohovárala si celá roztrasená. Iba socha. V tympanóne nad západným vstupom do radnice vytesaná kostra, vycerená a mávajúca kosou. Je to len socha...

Z okien horiacej radnice sa strieľalo. Bolo počuť strelné zbrane, so sykotom vyletúvali z kúš šípy. To sú ľahšie ranení Česi, uvedomila si prekvapivo prenikavo Elencza; ľahšie ranených a rekonvalescentov ubytovali na radnici. Nenechali sa odzbrojiť...

Rozochvene naslepo vykročila. Reynevan ju zastavil, prudko jej stisol plece.

– Tu postojíme, – hlesol. – Nehybne. Nevšimnú si nás... Sú ako dravci... Reagujú na pohyb. A na pach strachu. Ak sa nepohneme, ani si nás nevšimnú...

A tak stáli. Bez pohybu.

Ako sochy. Uprostred pekla.

Radnica padla, dav prelomil obranu, horda útočníkov s revom vtrhla dnu. Za neľudského zavýjania začali vyhadzovať ľudí z okien na dlažbu, rovno pod čakajúce palice a sekery. Vyše desiatky ľudí vyvliekli von ešte živých a ostrím pík ich polomŕtvych pribili k múru. Tých, čo umierali, trhala zberba na kusy. Krv tiekla potokmi, penila sa v jarkoch.

Požiare všetko rozžiarili ako cez deň. Horela radnica, Smrť vytesaná v tympanóne ožila v tancujúcom blikotaní, cerila zuby, klepotala čelustou, oháňala sa kosou. Horeli domy na východnej strane námestia, vzbĺkli jatky za radnicou, chytli sa obchodíky so súknom, oheň pohlcoval dielne valónskych tkáčov a bohaté krámy na Mariánskej ulici. Plamene sa plazili po fasáde a streche Nemocnice svätého Blažeja, oheň prehryzal trámy a strešné hrebene. Pred nemocnicou narástla hromada mŕtvol, na ktorú prihadzovali stále nové a nové telá. Skrvavené. Zmrzačené. Zmasakrované na nepoznanie. Mŕtvy vláčili po námestí, zavesené v slučkách zatiahnutých na hrdlách alebo končatinách. Ťahali ich k studniam. Studne už boli preplnené. Vytrčali z nich nohy. A ruky. Rozhodené, zdvihnuté, akoby sa domáhali pomsty za zločin.

– Keby som aj... – opakovala Elencza s námahou pohybujúc stŕpnutými perami. – Keby som aj chodila údolím tieňov a smrti, zla sa nenalákám. Lebo Ty si so mnou.

Stále stískala Reynevanovu ruku, cítila, ako dlaň zovrel do päste. Pozrela sa mu do tváre. A rýchlo odvrátila zrak.

Zberba opojená besnením a vraždením tancovala, spievala, poskakovala, potriasala kopijami s hlavami nastoknutými na hroty. Dav kopal do hláv na dlažbe, pohadzoval si ich ako lopty. Naukladali ich ako hold, ako obeť pred skupinu jazdcov stojacich na námestí. Kone cítili krv, odrfkávali, dupotali, zvonili podkovami.

– Budeš mi musieť dať rozhrešenie, knieža biskup, – povedal sťažka jeden z jazdcov, dlhovlasý muž v plášti ligotavom od zlatých a strieborných výšiviek. – Kniežacím čestným slovom som tým Čechom zaručil bezpečnosť. Slúbil som azyl. Prisahal som...

– Milý knieža Ludwik, mladý môj príbuzný. – Konrad, vrocavský biskup, sa nadvihol v sedle, opretý o jeho hlavicu. – Rozhrešenie ti dám, kedy len budeš chcieť. A koľkokrát sa ti bude páčiť. Hoci v mojich očiach si *sine peccato* a bezpochyby si taký aj v očiach Božích. Prísaha daná heretikom je neplatná, slovo dané kacírovi nie je povinnosť a na nič nezaväzuje. Pôsobíme tu pre slávu Božiu, *ad maiorem Dei gloriam*. Títo dobrí katolíci, vojaci Kristovi, tam prejavujú, len sa pozri, Bohu svoju lásku. Tá sa však prejavuje nenávisťou voči všetkému, čo je proti Bohu a čo Mu je odporné. Smrť heretika je sláva kresťana. Zo smrti kacíra má úžitok Kristus. A pre samého kacíra je zánik tela záchranou ducha.

– Nemysli si však, – dodal, keď si všimol, že jeho slová na Ludwika Oławského nepôsobia nijakým veľkým dojmom, – že voči nim nepocitujem ľútosť. Pociťujem. A žehnám im v hodine smrti. Odpočinutie večné ráč im dať, ó, Pane. *Et lux perpetua luceat eis*.

Ďalšia krvavá hlava sa skotúľala k nohám kniežacieho koňa. Kôň sa zľakol, zdvihol hlavu, zadrobčil. Ludwik mykol uzdou.

Zberba zavýjala, revala, ryčala, prekutrávala domy pri poľovačke na čoraz menšie množstvo tých, čo ešte žili. Vzduch jednotaj drásali výkriky vraždených. Hukotal požiar. Neustávajúcim bronzovým zunením sa zadúšali zvony.

Socha Smrti v tympanóne radnice sa figliarsky smiala a rozháňala sa kosou.

Elencza plakala.

Reynevan dorozprával. Jan Královec z Hrádku, hajtman sirotkov, opretý o bombardu, sa pozeral na Strzegom, v nastávajúcej tme čierny a hrozivý ako pričúpené lesné zviera. Díval sa dlho. Zrazu sa prudko otočil.

– Odchádzame stadiaľto, – precedil. – Stačilo. Odchádzame. Vraciame sa domov.

Ráno bolo hmlisté, na túto ročnú dobu dokonca pomerne teplé. Kolóna vozov, pred ktorou šli patroly a predvoj ľahkej jazdy a sprevádzali ju roty pešiakov obťažkaných pavézami, šla na juh a zanechávala za sebou Strzegom. Smerovala na Świdnicu. Na Rychbach, Frankenstein, Bardo, Kłodzko. Na Homole. Do Čiech. Domov.

Pod ťarchou nákladu škrípali osky, kolesá kliesnili v roztápajúcom sa snehu hlboké koľaje. Praskotali biče, erdžali kone, ručali voly. Furmani hromžili. Nad kolónou krúžili krdle čiernych vtákov.

V Strzegome sa rozoznali zvony.

Bol dvanásť február roku Pána 1429, sobota pred prvou pôstnou nedeľou, *sabbato proximo ante dominicam Invocavit*.

Hajtmani sirotkov pozorovali odchod z vyvýšeniny pri ceste. Strhával sa vietor a kmásal plášte, plieskal vlajkami.

Nálada nebola najlepšia. Premrznutý Brázda z Klinštejna kýchal. Matěj Salava si odplúval. Piotr Poliak, zachmúrený aj v bežný deň, bol teraz ešte zamračenejší. A Jan Kolda zo Žampachu, zvyčajne pokojný, si čosi šomral popod nos. Jan Královec ponuro mlčal.

– Aha! Pozrite sa! – Salava ukázal na jazdca, ktorého práve zbadal; zasneženým svahom kopca schádzal kamsi na sever. – Kto je to? Nie je to ten ranený Nemčúrik? Ty si ho nechal odísť, brat Jan?

– Nechal, – nerád priznal Královec. – Bedár. Nedali by zaň výkupné, nech ho šľak trafi.

– Ak Boh dá, tak ho trafi, – odplúľ si Piotr Poliak. – Je ranený. Sám, bez pomoci, sa do Vroclavu nedovlečie. Zgegne niekde v závejoch.

– Nebude sám, ani bez pomoci, – nesúhlasil Jan Kolda a zároveň ukázal na druhého jazdca. – Ha! Ved' to je Reynevan na mimochodníkovi! Aj jemu si dovolil odísť, brat?

– Dovolil. A prečo nie – je zajatec alebo čo? Porozprávali sme sa. Nerozhodný bol, váhal, videl som, že ho dačo škrie. Napokon mi povedal, že sa vraj musí vrátiť do Vroclavu. A ja mu na to, tak sa vráť. A hotovo.

– Tak nech ho Pánbožko má v opatere, – uzatvoril Brázda a kýchol. – Ideme, bratia.

– Ideme.

Zišli z vyvýšeniny, krátkym cvalom dobehli kolónu, dostali sa do čela sprievodu.

– Som zvedavý, – povedal Brázda vedľa idúcemu Janovi Koldovi, popchýnajúc koňa do klusu. – Som zvedavý, o čom sa asi hovorí v ďalekom svete...

– A tebe, – otočil sa Kolda, – čoho sa to tebe zažiadalo? Svet, svet. Čo ťa je po svete?

– Nič, – uznal Brázda. – Ja len tak, že ma to zaujíma...

Ráno bolo hmlisté, na február pomerne teplé. Celú noc bol odmäk, od svítania sa sneh roztápal, odtlačky podkutých kopýt a kolesami vozov vyhlbené koľaje sa okamžite zaplňali vodou. Osky a oje škripali, kone odfrkávali, furmani ospalivo hromžili. Kolóna asi tristo vozov sa posúvala pomaly. Nad vozmi sa vznášal ťažký dusivý pach solených sledov.

Sir John Fastolf sa ospalivo knísal v sedle. Z driemot ho vytrhol vzrušený hlas Thomasa Blackbourn, rytiera z Kentu.

– Čo je?

– De Lacy sa vracia!

Reginald de Lacy, veliteľ prednej stráže, zastavil pred ním koňa tak prudko, že museli zažmúriť oči pred striekajúcim blatom. Na tvári rytierika pokrytej svetlým páperím sa črtal strach. Zmiešaný so vzrušením.

– Francúzi, sir John! – zaspieval a pritiahol koňovi uzdu. – Pred nami! Na východ a na západ od nás! Striehnu tam na nás! A je ich veru poriadna sila!

Tak už je po nás, pomyslel si sir John Fastolf. Čochvíľa je po mne. Skapal som. A chýbalo tak málo, bolo to už tak blízko. Divže sa to nepodarilo. Podarilo by sa, keby nie...

Podarilo by sa, pomyslel si Thomas Blackbourne. Vyšlo by nám to, John Fastolf, keby si ty, odporný ožran, neslopal do úmoru v každej putike pri ceste. Keby si sa, kanec nehanebný, nekurvil v každom dostupnom bordeli. Keby nie to, žabožrúti by sa o nás nedozvedeli, už dávno by sme boli medzi svojimi. Ale teraz sme nadobro stratení...

– Kol'ko... – sir John Fastolf si odchrchláním prečistil hrdlo. – Kol'ko ich je? A kto? Videl si erby?

– Bude ich... – zakašľal Reginald de Lacy, zahanbený, že zdúchol bez toho, aby sa dôkladnejšie prizrel francúzskym vlajkám. – Hádam zo dve tisícky... Z Orleansu, takže určite Bastard... Alebo La Hire...

Blackbourne zahromžil. Sir John ukradomky vzdychol. Pozrel sa na vlastné vojsko. Na stovku obrnených jazdcov. Stovku pešiakov. Štyristo welšských lukostrelcov. Furmanov a čeladníkov. A tristo vozov. Tristo páchnucich vozov, naložených páchnucimi sudmi plnými páchnucich sledov, nakúpených v Paríži a určených ako pôstny proviant pre osemtisícovú armádu grófa Suffolka obliehajúcu Orleans. Slede, pomyslel si odovzdane sir John. Rozlúčim sa so životom kvôli sledom. Umriem v kope sledov. Slede budú môj hrob, slede aj náhrobok. *By God!* Londýn pukne od smiechu!

Tristo vozov sledov. Tristo vozov. Vozov.

– Vypriahnuť kone! – zrúkol sir John Fastolf ako býk a postavil sa v strmeňoch. – Zostaviť vozy do štvorstenu! Zviazať dokopy oje a kolesá! Všetkým rozdať luky!

Zošalel, pomyslel si Thomas Blackbourne. Alebo ešte nevytriezvel. Rozbehol sa však plniť rozkazy.

Hneď sa presvedčíme, čo je na tom pravdy, pomyslel si sir John pri pohľade na svoje pobiehajúce vojsko a formujúcu sa vozovú hradbu. Na tom, čo rozprávali o Bohemians, o Hussites, o tých odkiaľsi z východnej Európy alebo z Malej Ázie... O ich víťazstvách, o drvivých porážkach uštedrovaných Sasom a Bavorom... O ich slávnom vodcovi, čo sa volá... *God damn...* Sheeska?

Bol dvanásty február roku Pána 1429, sobota pred prvou pôstnou nedeľou. Svitlo slnko, rozprášilo nízko sa prevaľujúcu hmlu. Slede akoby za-

čali smrdieť ešte intenzívnejšie. Od východu, od mestečka Rouvray dunel a silnel dupot kopýt.

– Luky pripraviť! – zručol Thomas Blackbourne a chopil sa meča. – *They're coming!*

Ani Blackbourne, ani sir John Fastolf nemali zamak tušenia, že žijú už len náhodou, že ich zachránila šťastná zhoda okolností. Že keby nie zhoda okolností, nedožili by sa rána. Gróf Jean Dunois, Bastard Orleánsky, sa dozvedel o prevoze sled'ov už pred pár dňami. Jeho pol druhu tisíc jazdcov z Orleansu, spoločne s La Hirom, Xantraillesom a Škótom Johnom Stuartom striehli pri Rouvray, aby tu pred svitaním zaútočili na anglickú kolónu a rozdrvili ju. Lenže Dunois – hoci ho od toho usilovne odhovárali – oprel svoj plán o grófa Clermonta, ktorý pri Rouvray táboril. Gróf Clermont mal zaútočiť prvý. Gróf Clermont bol pôvabný mladík, krásny ako dievča. Vždy sa obklopoval inými peknými mládenkami. Vojne nerozumel. Bol však bratranec Karola VII. a bolo s ním treba rátať.

Chlapček Clermont, ako ho volal La Hire, prirodzene, na celej čiare zlyhal. Prepásol chvíľu, nechal si ujsť moment prekvapenia. Nevydal rozkaz na útok, bol totiž zaneprázdnený. Raňajkoval. Po raňajkách ho pomádovali a česali mu vlasy. Pri česaní sa gróf usmieval na jedného z mladíkov, čo ho sprevádzali, posielal mu bozky a žmurkal naňho. Poslov od Dunoisa gróf ignoroval. A na Angličanov zabudol. Mal pred sebou dôležitejšie veci a plány.

V zmätku a chaose, keď už bolo jasné, že správna chvíľa sa prepásla, že Angličanov už nemožno zaskočiť, keď Dunois nadával, keď La Hire a Xantrailles nečinne stáli a rozkladali rukami a čakali na rozkazy, John Stuart nevydržal. Spolu so škótskym rytierstvom sa dal na vlastnú päsť do útoku proti anglickému vojsku. Za nimi sa hnala do boja tá časť, ktorá strátila trpezlivosť.

– Zamier! – vykrikol Dikkon Wilby, veliteľ lukostrelcov, keď zbadal pancierový klin, čo sa na nich rútil. – Zamier! *Remember Agincourt!*

Lukostrelci so zastenáním napli dlhé luky. Zaškrípali natáňované tetivy. Sir John Fastolf si zložil helmicu, jeho ohnivo červená štica zasvietila ako bojová vlajka.

– Teraz! – zreval ako tur. – *Fuck them good, lads! Fuck the buggers!*

Postačili tri salvy, tri spŕšky šípov, aby sa Škóti celkom rozpadli. K vozom pricválali nemnohí, aj to len preto, aby tam našli smrť. Prepichli ich oštepý a gizarmy, postínali halapartne a lochaberské sekery. Krik zabíjaných stúpál do zimného neba.

De Lacy a Blackbourne, hoci o husitoch počuli len málo a o ich bojovej taktike ešte menej, okamžite pochopili, čo treba urobiť. Na čele stovky ťažkoodencov vyrazili spoza vozov do protiútoka a dali sa prenasledovať nepriateľov. Stúpali Škótom na päty, ťali do nich tak, až sa ozvena rozliehala po širšej rovine. Walesania na vozoch sa bili triumfálne, rúhali sa a vytŕčali na utekajúcich dva zdvihnuté prsty.

Slede smrdeli.

Vďaka ti, Pane, zdvihol zrak sir John Fastolf. Vďaka vám, vozy. Sláva vám, odvážni aziatskí Bohemians, sláva ti, veliteľ Sheeshka – i keď máš meno pohanske, tvoj vojenský talent je veľký. *I'll be damned*, sláva aj mne, sirovi Johnovi Fastolfovi. Škoda, že to nemohli vidieť Bardolf a Pistol, že neuzreli deň mojej pamätnej víťorie. Hah, táto bitka, čo sa odohrala pri Rouvray v sobotu pred prvou pôstnou nedeľou Anno Domini 1429, bude naveky vychýrená pod názvom Bitka o Slede. A o mne...

O mne sa budú písať divadelné hry.

KAPITOLA DRUHÁ,

v ktorej Reynevan kuje intrigy a úklady v meste Vroclav. V dôsledku nedostatku skúseností s intrigovaním, teoretických, ako aj praktických, vedú počiatkové úspechy ku galibe, a to celkom slušnej.

Otec Felicjan, pre niekdajší svet Hanis Gwisdek, zvaný Voška, v súčasnosti altartista v dvoch vroclavských chrámoch, sa vyskytoval vo valónskej osade pri Kostole svätého Mórica pomerne pravidelne, viac menej raz za mesiac, zvyčajne v utorok. Dôvodov bolo niekoľko. Po prvé, Valóni boli známi pestovaním zlovestnej čiernej mágie a ak sa človek motal okolo ich domácnosti, mohol naďabiť na následky jej pôsobenia. Pre cudzích ľudí, najmä tých, čo prišli bez pozvania, alebo boli nepriateľsky naladení, bol *vicus sancti Mauritii* nebezpečný, votrelci museli rátať s dôsledkami – i so zmiznutím bez stopy. Votrelci, vrátane agentov a špehov, sa teda po valónskej osade veľmi nepotíkali, nesnorili tu. A práve toto otcovi Felicjanovi vyhovovalo.

Obidva ďalšie dôvody, prečo dvojnásobný altartista chodieval za Valónmi, mali tiež spojitosť s mágiou. A boli prepojené i navzájom. Otec Felicjan trpel na hemoroidy. Choroba sa prejavovala nielen krvavou stolicou a nezniesiteľným svrbením v zadku, ale aj podstatným úbytkom mužných síl. Valóni – presnejšie povedané valónske prostitútky z nevestinca nazvaného *Červený mlyn* – poznali čarovné remédiá na zdravotné ťažkosti otca Felicjana. Očmudený magickým valónskym kadidlom, zaopatrený klystírom z valónskych magických balzamov a magickým valónskym

obkladom dosahoval otec Felicjan, jednoducho a nevyberane povedané, stuhnutosť umožňujúcu akú-takú kopuláciu. Nevieťkam z mestských bordelov podobné nápady ani na um neprišli, hnali duchovného preč, vysmievali sa mu a jeho bolesti a trápenia nemali za nič. Otec Felicjan teda chodieval za mesto. Za Valónkami.

Závažným nedostatkom výprav k osade pri Svätom Móricovi bol fakt, že treba vyjsť za mestské múry, navyše potajomky, čiže po zotmení a odyvonení *ignitegium*. Otec Felicjan mal vlastné spôsoby, ako sa tajne vykradnúť aj vrátiť, problém predstavovala vzdialenosť troch *stají**, ktoré bolo treba prekonať. Medzi lotrami a kmínmi, čo za noci bašovali v podhradí, sa vyskytovali aj takí, čo sa nezľakli zlého chýru Valónov ani fám o ich hroznej čaromoci. Na svoje pravidelné výlety do *Červeného mlyna* si teda otec Felicjan obliekal drôtenú košeľu, pripásal si kord a bral aj nabitú ručnicu; za chôdze si k sebe túlil a chránil cípom pláštá tlejúci knôt a nahlas sa po latinsky modlil, hoci notabene po latinsky nevedel. To, že ho nepostretla nikdy nijaká nepríjemnosť, pripisoval otec Felicjan práve modlitbe. Najodvážnejší lotri, čo sa nebáli ani spravodlivosti ani Boha, vzali nohy na plecia, keď videli blížiacu sa obludu s kapucňou, postavu, čo postrngávala železom a spod pláštá sa jej šírila pekelný prísvit, ba navyše ešte mrmlala akési nezrozumiteľné kliatby.

Tentoraz otec Felicjan opustil *Červený mlyn* a valónsky *vicus* okolo polnoci a čľapkal popri plôtikoch; hundral si litániu a čas od času dúchal na knôt, aby nezhasol. Mesiac bol v splne, lúky sa stále beleli snehom, bolo teda dosť jasno na to, aby mohol kráčať rezkejšie, bez obáv, že spadne do nejakej jamy či vchupne do kloaky. Zmenšilo sa aj riziko stretnutia so zbojníkmi či inými darebákmi, lebo za takýchto jasných nocí si zvyčajne urobili pauzu vo svojom remesle. Otec Felicjan teda pochodoval čoraz rýchlejšie a smelšie, ba namiesto odriekania modlitby sa pustil ňôtiť melódiu pomerne svetskej pesničky.

Hlasný brechot psov veštil blízkosť mlynov a mlynárskych usadlostí pri Oľawe, čo znamenalo, že od mosta, čo vedie rovno do mesta, ho delí len

* stará dĺžková miera, 1 staja = cca 1 km, pozn. prekl.

pár sto krokov. Prešiel po hrádzi popri mlynských jazerách a rybníkoch. Spomalil, lebo medzi šopami a stodolami bola väčšia tma. Ale riekú jagajúcu sa v mesačnom svite už videl. S úľavou si vydýchol. Potom predsa len pridal do kroku.

Zašelestilo húštie, v tme pri stodole sa mihol tieň, nerozpoznatelný tvar. Srdce otca Felicjana vyskočilo nahor a upchalo mu hrdlo. Navzdory tomu altarista vytiahol ručnicu spod pazuchy a priložil rozžiarený knôt. Tma a nedostatok praxe však zapríčinili, že si ho priložil k vlastnému palcu.

Zavyl ako vlk, skvičal ako zajac, pustil pušku. Na kord siahnuť už nestihol. Dostal čímsi po hlave a poskladal sa do záveja. Keď ho zviazali a vliekli po snehu, bol omráčený a bezvládný, ale duchom prítomný.

Omdlel až po chvíli. Od strachu.

Reynevan nemal v poslednom čase ani najmenší dôvod nariekať na hojnosť šťastia a šťastných udalostí. Osud ho z tohto hľadiska vôbec nerozmaznával. Skôr naopak. Od decembra minulého roku mal Reynevan určite viacej príčin na starosti a smútok než na radosť či euforické potešenie.

S veľkou radosťou teda privítal zmenu. Zdalo sa, že sa všetko začína obracať na dobré. Šťastie sa zrazu rozhodlo dopriať mu, udalosti akoby nabrali sympatický smer. Svítla mu celkom zmysluplná nádej, perspektívy boli pomerne žiarivé, a budúcnosť, jeho aj Juttina, sa črtala v oveľa živších a oku lahodiacich farbách. Ťaživo holé a zhrbené stromy pri vrocľavskej ceste pokryla takpovediac svieža zeleň lístia, pochmúrne a zasnežené pustatiny privrocľavských lúk a lánov akoby zafarbila pestrá voňavého kvetenstva a krákanie vrán ozobávajúcích hrudy zeme sa prerodilo do sladkého spevu vtáčat. Slovom, mohlo by sa zdať, že prišla jar.

Prvou lastovičkou tejto omamujúcej zmeny sa stal Wilkosz Lindenau, zranený vrocľavský zbrojnoš, s nemalou námahou pretransportovaný do rodných končín. Príčinou onej námahy bol, samozrejme, prepichnutý

bok. Rana, i keď ošetrovaná, sa jatrila, zbrojnoš celý blčal od horúčky a triasol sa v zimnici, neudržal by sa v sedle, keby nie Reynevanova pomoc. Keby nie lieky a zaklínadlá, pomocou ktorých Reynevan krotil zápal a bojoval s infekciou, Wilkosz Lindenau by mal pramalé šance uvidieť mestské hradby a nad nimi čnejúce, do sivého februárového neba zavrtané helmice veží Svätej Alžbety, Márie Magdalény, Vojtecha a iných kostolov. Málo by mal šancí potešiť sa z blízkosti Świdnickej brány vedúcej do mesta. A vydýchnuť si s úľavou.

– Tak sme doma, – vydýchol si s úľavou Wilkosz Lindenau. – A to vďaka tebe, Reynevan. Keby nie ty...

– To nestojí za reč.

– Veru stojí, – oponoval sucho zbrojnoš. – Bez teba by som nedošiel. Mal by som ti...

Nedokončil, pohľad mu padol na Kostol Božieho tela, odkiaľ sa akurát ozval umieráčik.

– Dali ťa do kliatby, – povedal. – Nech ti Boh hriechy odpustí. Ale ja vďaka tebe žijem a čo som ti dlžný, to ti dlhujem. A čo dlhujem, to spláťm. Veď vidíš, trochu som ťa oklamal. Teba aj tvojich husitov. Keby vedeli pravdu, tak by ma len tak nepustili, draho by som za slobodu zaplatil. Lindenau je rodové meno, nosím ho na počesť rodu aj otca. Ale otec mi zomrel, keď som bol ešte malé dieťa a mater sa onedlho znovu vydala. Takže jediný otec, ktorého som po pravde vždy mal a mám, je pán Bartłomiej Eisenreich. Hovorí ti to niečo?

Reynevan prikývol – meno jedného z najbohatších vrocavských patricijov mu naozaj hovorilo veľa. Wilkosz Lindenau sa v sedle naklonil a vyplŕľ do snehu krvavú slinu.

– Zločincovi, husitovi ani nepriateľovi by som to nepovedal, ani nenavrhol, – pokračoval, keď si utrel ústa. – Ty však do Vroclavu neprichádzaš ako nepriateľ. Teba sem, trúfam si hádať, privádza osobnejšia a súkromnejšia potreba. Takže odvdáčiť sa ti môžem. Pod strechu ťa nevezmem a neochránim, veď si predsa len kliatbou postihnutý... Ale pomôcť dokážem.

– Naozaj...

– Ak chce človek vo Vroclave dačo podniknúť, – nedovolil mu dokončiť zbrojnoš, – treba mať peniaze. Bez peňazí nie si nikto. A keď máš peniaze, poradíš si so všetkým, aj s tou najťažšou vecou. A ty si s Božou pomocou poradíš aj so svojím problémom, bratku. Lebo peniaze mať budeš. Dám ti ich. Neuraz sa, že sa odvďačujem vskutku ako Eisenreich. Tak po kupceky. Inak nemôžem, lebo...

– Viem, – Reynevan sa pousmial. – Lebo som prekliaty.

Druhý záblesk šťastia sa pritrafil Reynevanovi onedlho po poludní. Nevšiel do mesta spolu s Lindenauom, mal odôvodnené obavy, že Świdnická brána otvorená na ohrozovaný juh je pod dôkladnou kontrolou stráže a iných mestských služieb. Po brehu Oławy sa dostal až po Mikulášsku bránu, tam sa zamiešal medzi vidiečanov, čo sa hrnuli do mesta s rozmanitým na predaj určeným, hlavne živým, tovarom a inventárom. V bráne nenarazil na nijaké problémy, strážnici boli zväčša unudení a zunovaní, zriedkaví aktívni sústreďovali všetko úsilie na vytiahnutie úplatku v podobe sliepky, husi či plátu bôčika. Krátko potom, ako v Kostole svätého Mikuláša odzvonili sextu, Reynevan už nechal za sebou Szczepin a kráčal, ťahajúc koňa za uzdu, do stredu mesta, zamiešaný v dave chodcov a pútnikov, ktorí mali rovnaký cieľ.

A len čo minuli Klobáskovú ulicu, šťastie sa naňho usmialo naširoko. Plnými ústami.

– Reynevan? Si to ty?

Ukázalo sa, že ten, čo ho spoznal, bol mladík v čiernom plášti a filcovej čiapke rovnakej farby. Plecnatý a zrušený ako dedinský parobok a ako parobok aj usmiaty. Pod pazuchami stískal dva veľké balíky.

– Achilles... – Reynevan stlmil krč v hrdle spôsobený nečakaným výkrikom. – Achilles Czibulka!

– Reynevan. – Mladík, čo vyzeral ako parobok, sa poobzeral a úsmev mu zrazu zmizol zo zruzenej tváre. – Reynevan z Bielawy. Vo Vroclave, na dohodenie čiapkou od Rínku. Kto by si pomyslel... Nestojme tu, do pekla,

takto na očiach. Podme ku mne, do lekárne. To je kúsok. Chyť, pomôžeš mi niešť... A opatrne!

– Čo tam je?

– Tégliky. S masťami.

Lekáreň bola naozaj neďaleko, stála na Klobáskovej hneď pri Sol'nom námestí. Štít nad vchodom zobrazoval niečo, čo pripomínalo mrkvu s výrastkami, poniže namalovaný nápis *Mandragora* však človeka vyviedol z omylu. Štít bol vo všeobecnosti neveľmi pútavý, apatieka neveľká a podistým nie veľmi navštevovaná. V časoch, keď udržiavali časté a živé kontakty, nemal Achilles Czibulka ani štít, ani apatieku. Pracoval u pána Zachariasza Voigta, majiteľa renomovanej lekárne *Pod zlatým jablkom*. Teraz mal už Achilles podľa všetkého vlastný podnik.

– Vyobcovali ťa, – skonštatoval Achilles Czibulka, keď rozkladal tégliky na lekárenskom pulte. – Kliatbu na teba uvrhli. V katedrále. V nedeľu na konci fašiangov. Pred troma týždňami.

Reynevanova známosť s Achillom Czibulkom sa začala roku 1419, krátko po tom, ako sa Reynevan vrátil z Prahy, keď prerušil štúdium po defenestrácii a vypuknutí revolúcie. Czibulka bol vtedy asistent *Pod zlatým jablkom*, a to asistent špecialista. Bol *unguentarius*, čiže odborník na prípravu masťí. Takmer všetko, čo Reynevan vedel o mastiach, sa naučil od Czibulku. Masti rozrábal rovnako Achillov otec, ako aj jeho dedo, pričom obaja ich rozrábali vo Świdnici, zatiaľ čo Achilles patrila do prvej rodinnej generácie Vroclavčanov. Sám sa obyčajne označoval za „čistokrvného a rodeného Slezana“ a robil to so vznešenou hrdosťou; človek by si povedal, že v kožiach zavínutí predkovia Czibulkovcov obývali jaskyne pod Ślęzou oveľa skôr, než naokolo rozkvitla civilizácia. Pýchu na vlastné korene však sprevádzalo občas ťažko znesiteľné pohŕdanie národmi, ktoré Czibulka považoval za „privandrovalcov“ – predovšetkým Nemcami. Reynevan sa na Czibulku často pre jeho postoje hneval – dnes však pochopil, že lekárnikov šovinizmus mu môže byť na úžitok.